

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basábozott sor egyenként 20 fillér,
minden következésként 16 fillér.

Hírléteket sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, március 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- A költségvetés.
- Miből épül a kulturpalota?
- Az aradmegyei Messias.
- Készülődés az angol koronázásra.
- A csüngő fűrtök oltatja.
- Révész Adolf halála.
- Magnások botránya.

Mit hoz a jövő?

Arad, március 22.

A politikai arénában teljes a szél-
csend. A képviselőházban folyik a
költségvetési vita. A képviselőház
által letárgyalt bankjavaslatot a főren-
diház egyelőre nem tűzi ki napirendre.
A mit csak helyeselni lehet, mert
mindaddig, a míg az osztrák Reichs-
rathban nem jut dülőre a bankprivi-
légium ügye, mi is várhatunk a vég-
leges elintézésrel.

A költségvetési vita nem kelt na-
gyobb emóciót. Az ellenzék a két
hónapos bankvita annyira kimerítette,
hogy állítólag nagyobb pihenőre van
szüksége, mielőtt újból megkezdene a
kemény harcot. Az ujoncjavaslatnál
az ellenzék meg sem kísérelte a
mérközést, a költségvetés általános vi-
táját pedig előreláthatólag befogják
fejezni hamarosan. A részletes vitá-
nál is inkább a kormánypártiak, mint
az ellenzék tagjai fogják bemutatni
tehetségüket és tudásukat.

Ennek az ellenzéki lagymatagság-
nak az okai azonban nemcsak a nagy
kimerültségben, hanem abban az el-
lenség viszonyban is keresendők, a

mely mind jobban elidegeníti egy-
mástól a két függetlenségi pártot. A
szakadás nyomán támadt bizalmatlan-
ságot és haragot a bankvita sem volt
képes megszüntetni, sőt ellenkezőleg,
azt lehetne mondani, hogy ez a vita
még jobban kiélesítette a két frakció
közti ellentétet. És a két független-
ségi párt közti ellentét a véderő ja-
vaslatoknál és a választói reform
ügyében még jobban ki fog dombo-
rodni. Már a taktikai felvonulás te-
kintetében más lesz a Justh-párt és
más lesz a Kossuth-párt álláspontja.
Nem kívánunk elejbe vágni az ese-
ményeknek, de aligha tévedünk, a
midőn annak a véleménynek adunk
kifejezést, hogy Justhék a véderő ja-
vaslatokat nem fogják azzal a vehe-
menciával támadni, mint az Andrassy
vezérlete alá kerülő Kossuthisták.
Justhék állásfoglalására, mint a hogy
épen Justh Gyulához közelálló for-
rásból értesülünk, két körülmény lesz
döntő befolyással. Az egyik, hogy ez
a párt, bármily különösnek mondható
is a bizakodás, most is meg van győ-
ződve róla, hogy kormányképessége
sokkal szilárdabban van meg ala-
pozva, mint a Kossuth párté, vagyis a
párt vezetői még mindig biznak olyan
konstelláció eljövételében, melyben ne-
kik is aktív szerep juthat. Ennélfogva
nem is akarnak obstrukciót kezdeni
a véderő javaslatok ellen, a melyek-
nek parlamenti elintézésére oly ki-
váló sulyt helyeznek a döntő ténye-
zők. A másik szempont, a mely irány-
adó lesz a Justh-pártiak taktikai ál-

lásfoglalására az, hogy sürgősen el-
akarnak háritani az utból minden
akadályt, mely a választójogi reform
napirendre kerülését gátolja.

Nem áll módunkban verifikálni az
alaposágát annak a nagy remény-
kedésnek, amelynek a Justh-párt ben-
fentesei ez idő szerint — bár egye-
előre még a legnagyobb titokban —
hódolnak, ámde a mi azt a felfogást
illeti, hogy a véderőreformot minél
hamarabb el kell intézni, hogy végre
rákerülhessen a sor a választójogi re-
formra, — ezt mi is csak helyeselni
tudjuk.

Nagyon természetes, hogy a ka-
tonai javaslatoknak kellő időben való
elintézése még nem jelenti azt, hogy
azután haladéktalanul vétessék tár-
gyalás alá a magyar nemzet sorsára
kiszámíthatatlan hatással bíró választó-
jogi reform. Hadi erőnknek a meg-
erősítése és modernizálása és a vá-
lasztójogi reform közt már azért sem
létesíthető időbeli junktim, mivel a
reform alapjául szolgáló statisztikai
anyagot előzőleg még föl kell dol-
gozni.

Ezen kérdés megítélésénél a párt-
taktikai szempontok föltétlenül alá-
rendelendők a nemzeti érdeknek. Ez
az érdek pedig azt követeli, hogy
csak alapos s föltétlenül megbízható
adatok alapján fogjunk hozzá a nagy
reformmű kiviteléhez. A katonai ja-
vaslatok elfogadása és a választójogi
reform napirendre tűzése közti idő,
melyet természetesen a lehető leg-
rövidebbre kell szabni, egyéb fontos

Az élni-tudásról.

(Savoir vivre.)

Írta: Révész Adolf.*

Az emberiség két részre oszlik. Olyanokra,
kik dolgoznak és teremtenek, meg olyanokra,
kik lopnak és fogyasztanak. Hiszen: a distinctio
világosabb volna és kevesebb fejtörésbe kerülne,
ha úgy osztályoznám az embereket: „a kik
keztyűt viselnek és a kik a nélkül járnak.”
Csakhogy ekkor a magyarázat kerülne több fá-
radságba. Tehát úgy marad, mint megirtam:
„a kik lopnak”. Mert akik nem dolgoznak:
azok lopnak. Nem dolgozni, az csak a rokkan-
tak, a betegek, a sánták és vakok szomorú és
szánalmas joga. Ki erőteljes és nem dolgozik:
az meglopja őket. Egészséges ember az élet jo-
gát munkája által küzd ki.

Mivel foglalkozott ön asszonyom? Semmi-
vel. Mit dolgozott ma uram? Semmit. Hát ak-
kor mivel töltötte idejét? Ugy-e, néhány finom
szivart szitt el? Azok a szegény emberek dol-
goztak tegnap és dolgoznak ma, meg dolgozni
fognak holnap is ön helyett; azok a nyomo-
rultak, kik korán reggel indulnak mindennapi
kenyerük megszerzésére, oly korán, amikor még

* Az élet iskolája című 1888. évben megje-
lent könyvből.

egy-egy tivornyázó helyen a gyertyák égnek,
megvilágítva a sápadt arcokat és a vörös sze-
meket. Jutott-e valaha eszébe, hogy önnek is
kellene azok részére dolgozni, gondolt-e valaha
arra, hogy valamely szegény család kenyerét,
vagy hajlékát szivarozza vagy füstöli el?

Ne mentegetődjék. Tudom, hogy ön erre
nem gondolt. Mindezekről az ön savoir-vivreje
nem tud semmit. Ez a „savoir-vivre” azt ta-
nitja, hogy csak a maga baján segítsen és a
máséval ne törődjék.

„Mondd, hogy kivel társalogsz és én meg-
mondom ki vagy.” Már ez rég nem igaz, höl-
gyeim és uraim! Vagy legalább csak felerész-
ben igaz. Először az iránt kell tisztába jönnünk,
hogy mint került az illető a társaságba. Meg
kell figyelni, hogy ő csatlakozott-e hozzá, vagy
pedig az ő hozzá. Tolakodott-e, vagy pedig szi-
vesen fogadták be. Modernizáljuk tehát ezt az
antik mondást így: mondj, hogy kivel társa-
logsz és én megmondom: szerény vagy-e vagy
szemtelen, önérvényes vagy tolaadó.

Valóban esodálatraméltó, hogy mi mindent
kész tenni egy nő és mennyit képes tűrni azért,
hogy a „jó körök”-hez soroltassék és hogy róla
is elmondják, hogy „tud élni.” Mily keresz-
tényi resignációval fogadja azt a kicsinylő ajk-
bigyesztést, mellyel a „jó kör” hölgyei esetről-
esetre megtisztelik. Reszket a haragtól, mikor
később magában van és megesküszik, hogy bu-

sásan visszafizeti, mihelyt célnál van. Hanem
mindaddig — feltéve, hogy „élni tud” ját-
sza az ostobát és a szeretetreméltót és illedel-
mesen és mosolyogva zsebre teszi a megalázta-
tásokat.

De mindez nem nehéz, ha a szív helyét
az előkelő kör előítélete és az etikette fog-
lalja el.

Nézék például ezt a szép asszonyt. Inkább
meghalna, semhogy a színházban másutt, mint
elsőrangú páholyban mutassa magát. Inkább
éhen veszne, mintsem hogy szegényes vendég-
lőben költené el vacsoráját. Azt pedig tán fe-
lesleges mondanom, hogy pénz nélkül nem tud
igazi boldogságot képzelni; már tudni illik a
maga számára. Másokra nem alkalmazza ezt a
szabályt, mert mások nem „tudnak élni” és
képesek arra, hogy pénz nélkül is boldogok le-
gyenek.

Ezeket azonban nagyon kevésre becsüli.
Ennek folytán természetes az is, hogy moso-
lyának báját és üdvözlétének melegségét azon
fok szerint mérlegeli és alkalmazza, melyhez
képest a szerencse az embereknek kedvezett,
vagy fölük elfordult.

Ez uri dáma önnek régi ösmerőse ugyan,
de csak akkor keresi fel, ha jó társaságban
látja. Ha tehát azt akarja, hogy szóba álljon
önnel, úgy ne is mutassa magát szegény em-
berek társaságában, mert ez esetben a legjobb
akarat mellett sem veheti észre.

parlamentari munkálatoknak az elintézésére fordítandó. A gazdasági, kulturális és egyéb fontos javaslatoknak nagy tömege és ezek közt a közigazgatás reformja is sürgős elintézésre vár. S igazán nagy hiba volna a választójog elhamarkodott torsirozásával utját állani ezeknek a szociális, kulturális és gazdasági reformoknak.

De van még egy nagy szempont, mely amellet szól, hogy várjuk be nyugodtan és türelemmel a kormánynak a választójogi reformra vonatkozó javaslatát, amely soká már amugy sem késheik. S ez a szempont az, hogy a legvitalisabb nemzeti érdek követeli, hogy ezt a korszakos reformot ne a fizikai erő nyomasztó sulyával, hanem lehetőleg a pártok közös megegyezése alapján oldjuk meg. Bármily éleseknek látszanak is még ez idő szerint az ellentétek, lehetetlennek tartjuk, hogy ez a reform ne volna olyképen megoldható, hogy az minden irányban közmelegnyugvást keltsen. Ismerjük az ortodoxok és ismerjük a radikálisok álláspontját, de a részleges jogkiterjesztés hívei is csak ugy, mint az általános, egyenlő és titkos választói jog követelői egyaránt azt hangoztatják, hogy a magyar faj szupremáciája és a magyar állam nemzeti jellege minden körülmények közt biztosítandó. Helyes! De ha a cél tekintetében ennyire egyetértenek a magyar pártok, vajjon nem kellene-e teljes jóhiszeműséggel mindenkinek arra törekedni, hogy az eszközök tekintetében is a minimumra redukáltassék a surlódási felület?

De nem folytatjuk ezt az eszmenetet. A reform napirendrekerülésekor módunkban lesz részletesen kifejteni erre vonatkozó nézeteinket.

Egyelőre a költségvetési vita van napirenden és a katonai javaslatok állanak előtérben. Végezzünk előbb ezekkel, hogy aztán közös akarattal és a legnemesebb ambícióval hozzá-

foghassunk a választójogi reformnak közmelegedést szülő megalkotásához.

A költségvetés.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, március 22.

Lassan folydogál a költségvetési vita patakocskája. Ma elsőnek a néppárt ismert szónoka, a heves és főklerikális Huszár Károly beszélt és elmondta a kormány ellen mindazt, amit már előtte számosan elrecltáltak. Utána Lukács László pénzügyminiszter tartott hosszabb szónoklatot és reflektált a vita során elhangzott kifogásokra.

Részletes tudósításunk a következő:

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Elnök: Jelenti, hogy az olasz kamara megköszönte a Ház üdvözlő táviratát, amit magyar fordításban felolvastak.

Lukács László pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt be Budapest székesfőváros 270 millió kölcsöne tárgyában.

Hegedűs Kálmán a munkásügyi bizottság jelentését terjeszti be.

Solymossy Ödön báró a véderő-bizottság jelentését terjeszti be.

Felolvassák az interpellációs könyvet, melybe újabban

Bikády Antal a tenyészállatokkal való visszaélések tárgyában jegyzett be interpellációt. Attértek ezután a

(költségvetés tárgyalására.)

Huszár Károly (néppárti): A kormány iránt bizalmatlan, tehát nem fogadja el a költségvetést. Az adóemelésk sok esetben jogos, de nem jogos az, hogy a növekedő adók a szegény embereket sújtják, s nem azokat, akik a nagyobb terheket könnyebben elbirják. Az utolsó évtizedekben a kormányok nem a szociális reformok megvalósítására törekednek, hanem a saját életük meghosszabbítására. A munkapártnak sincsen oly nagyszabású programja, amely iránt bizalommal viseltetne. A magyar közéletben szereplő politikusok változatos időt jósolnak a megjelenésükkel. Olyan ez, mint az, a kis időjós házikó. Ha jó idő lesz, egy emberke, ha rossz idő lesz, egy csunya, vén asszony jön ki az ajtón...

Felkiáltás jobbról: Dehogy! Egy barát jön ki!

Huszár Károly: Pedig a frázisok ideje már

lejárt és a modern áramlatok áthatják a nép minden rétegét. Ilyen a választói reform is, ami elől tovább nem lehet elzárkózni. A jogok terjesztésével a kulturát is ki kell terjeszteni. Meggyőződése szerint a választói reformot csak pártközi megegyezés után lehet megcsinálni. Hosszasan bírálja a közállapotokat. Kifogásolja az ország közegészségi és közbiztonsági állapotait. Attér ezután felekezeti kérdésekre. Üdvözlő Tisza István nyitrai beszédét, de helyteleníti a keresztény tanárok és Barkóczy üdvözlését. Végül megemlékezik az alkohol rémes pusztításáról, amely ellen küzdeni kell.

Schuller Rezső (szász munkapárti) kijelenti, hogy nálunk a pártokat közjogi különbségek választják szét, pedig helyesebb volna, ha a gazdasági kérdések megoldásának módjai volnának a pártközi korlátok. Mert a gazdasági alapon képződött politikai csoportok között esetleg felmerülő ellentéteket kompromisszum után ki lehet egyenliteni. Hiszen gazdasági téren kompromisszum nélkül előre menni nem lehet. A radikális szolamok hatása megszűnt már s kijelenti, hogy Magyarország történelmi karakterének, illetve a magyarság szupremáciájának fentartása nemcsak nemzeti, hanem valósággal országos érdek. (Tetszés.) Attér ezután a nemzetiségi kérdés tárgyalására. Akadémikusan fejtegeti az államérdeket a nemzetiségekkel szemben. A javaslatot elfogadja.

Elnök: Szünetet rendel el.

(Szünet után)

Lukács László pénzügyminiszter emelkedik szólásra: A vita folyamán azt tapasztalta, hogy nemzetiségi és választójogi kérdések uralták a vitát. A pénzügyi és közzgazdasági kérdések csak szűk számban vettek fel. Egyik képviselő Achim András azt állította, valahányszor a kormány pénzre van szüksége ráveti magát a kisemberekre. Kijelenti, hogy ma Magyarországon relative a legjobb helyzetben a kisbirtokosok vannak, tehát ez a vád magától elesik. Ma elhangzott az a vád, hogy a kormány adóemelésekkel foglalkozik. A vádló összetéveszti az adóemelést, az adók fejlődésével. Ha a költségvetésben nagyobb tételek vannak beállítva, az a közjóvedelmek természetesen fejlődésére számít csak. Az alkohol pusztítását elismeri, de gyökeres orvoslását keresi az állam is. Ez baj megvan Európa valamennyi államában. Nem tud senki garanciát vállalni az emberiség megváltoztatására. A tengerészeti költség emelése behatáran megvitattatott a delegációban. A hadsereg reformjának kérdése több mint 10 év óta van felszinen megoldás nélkül, tehát azt tovább elodázni nem lehet. Ő mint pénzügyminiszter bizonyos dolgokban bevégzett tényekkel áll szemben, mert a delegáció által

Ugyancsak így van, ha neki van kiváló barátja, vagy vendége. Nem engedi maga mellett, de hozzá sem enged senkit; szinte féltékeny rá. De ha a kitűnőség mégis saját akaratát követi és különféle társasághoz szegődik, úgy a magát meg nem becsülő kitűnőség értéke is a vegyülés fokához mérten — alább száll.

„Savoir-vivre“-nek nevezik ez urak, ha oly nőkért teszik magukat tönkre, kiket nem szeretnek és nem tisztelnek. Nem a legszebbnek és nem a legfiatalabbnak, vagy legnemesebbnek adják az elsőbbséget, hanem annak, ki eszes fufanggal a legmagasabb árt tudja kötni. Nem annak itélik oda a pálmát, kivel legboldogabbak lehetnének, hanem annak, kiről azt hiszik, hogy irigylik tőlük. Máskülönbön közömbös előttük. A „jó kör“ helyeslése és az uralkodó divat szabják meg az árfolyamot.

De ne tekintsünk ily sötéten és mondjuk, hogy akad közöttük, kinek szivében van még egy kis érzés, mely azt sugja neki, hogy nagy különbség van a szerető nő és a között, kicsak szeretetni engedi magát. Mondjuk, hogy belátja, miként az életcél, melyet kitűzött, az élvezetek, melyek után vadászott, utópiák és léhaságok voltak, melyek ép oly unalmasan, mint üresen hagyták lelkét. Mondjuk, hogy tud még szeretni és hogy szeret. Szive sugja neki, hogy ha valaha ismert igaz érzést, egy a mostani az. De azért nem lesz bátorsága ezt a boldogságot biztosítani magának, ha a leány szegény: mert mint említettük, pénz nélkül nem képes bol-

dogságot képzelni. Képtelen felfogni, hogy annak a szegény leánynak jósága, önérzete és szépsége felér nagy hozománnyal. Főleg, ha az a szépség, jó nevelésből, szerénységből, tisztességből és természetességből áll. És ezekről az emberekről mondják, hogy „tudnak élni.“

Addig, míg ilyen köznapi distinctiókkal tördök, bizonyára nem „tud élni.“ Megjő azonban annak is az ideje, mikor felülemelkedik azokon az elavult nézeteken és amikor majd ugyanazt az élvezetet fogja találni egy nő kényszeritve adott szerelmében, mint annak igazi, szivből eredő vonzalmaiban.

De hogyan is tudna akkor már különbséget tenni. Kiket az élet és körének szokása jókor rátanított a képmutatásra és a hazugságra, idővel oly nagy virtuosításra viszik, hogy maguk sem képesek a valóságot a költöttől, az igazságot a hazugságtól megkülönböztetni. Ami természetes is: mert érti, mint kell a hazugságnak az igazság látszatát kölcsönözni. s ez a szokás végre kápráztatja a saját szemét is.

Nem találkozott ön uram még soha oly asszonnyal, ki elbájolta, megbűvölte és kinek társalgása elragadta, jöllehet alig tudja, hogy mit mondott. Ez érthető is, mert nem szavában, hanem hangjában van az ily asszony minden varázsa. Elbájol azokkal a semmitmondó üres frázisokkal, melyeknek neme utánozhatlan művészetével a gondolatbensőséget tudja kölcsönözni. Sikere, diadala nem az eszméké, hanem a formáké.

Nem az a lényeges, hogy mit fejezett ki, hanem, hogy mit hitetett el. Mint rázta fejcsékéjét, mint vonogatta szép fehér vállait és hogy mily könnyedséggel forgatta legyezőjét. Egyegy banalis megjegyzése által alkalmat nyújtott önnök, hogy szellemeskedjék és hálás elragadtatásában most már azt hiszi ön, hogy a nő szellemes. Értelmességében, elmésségében sem kételkedik, mert ért ahhoz a mesterséghez, hogy mint kell okos arcot mutatni és csinálni, ha nem értjük mit mondanak. A felelet komolyságát pedig mosolylyal és hallgatással tudja maszkirozni. Esze is van, mert tudatában van annak az igazságnak, hogy az emberek és körülmények megfigyelése és az azokhoz való alkalmazkodás többet ér a szépen és ügyesen csiszolt körmondatok tanulmányozásánál és alkalmazásánál.

Azonfelül még praktikus is. Tudja, hogy manapság nem a filantropia, nem az igazi önfeláldozó felebaráti szeretet, hanem a semmibe sem kerülő udvariasság nyit ajtót az emberek előtt. Igazán praktikus, mert mások kárán tanulja meg azt, hogy többet érünk el az életben az által, hogy szivességeket fogadunk el, mint az által, hogy azokat tesszük. Ismeri az emberi természetet, tudja, hogy az nem elég-szik meg azzal, hogy egy száraz ágat ültetett, hanem szereti azt ápolni is. Szóval: „tud élni.“

Csak önmagát nem ismeri. Mindig tulbecsüli értékét és egyéniségét. Azt hiszi, hogy okos, mert bolondítani képes másokat. Emlékeztet azokra az emberekre, kik azt vélik, hogy

megállapított tételek királyi szentesítést nyernek, tehát azokat kötelessége a budgetbe betírtani.

Hogy mennyit költsön az állam a maga aderejére, azt megállapítani nem lehet, mert minden államnak speciálisok a viszonyai. Az állami védelmet nem lehet inproductív kiadásnak tekinteni. Mikor a magyar kormány belement a véderő reformba, több cél lebegett a szeme előtt. Az egyik cél az volt, hogy a közös pénzügyeket szanalják. Vagyis az évről-évre felmerülő tulkiadásokat megszüntessék.

Szünet után Lukács folytatja beszédét. Többen kifogásolták, hogy a telepítésre vonatkozó tétel az idén kimaradt a költségvetésből. Ez azért történt, mert a telepítési törvény még nem készült el és így végrehajtásának anyagi eszközeiről sem kellett gondoskodni. A kormány nem ejtette el a telepítési akció tervét. Foglalkozik a kormány a kivándorlás orvoslását célzó intézkedésekkel is. Beszámol a múlt évi pénzügyi eredményeiről. Amíg 1909-ben 149 millió korona hiány mutatkozott a bevételek rovására, 1910-ben viszont 83 millióval volt kedvezőbb a bevételek mérlege és 58 millióval kevesebb a kiadás. 1910. év végén az összes hiány öt millió volt az 1909. évi 149 millióval szemben. Az államháztartás helyzete most olyan, mint a lábadozó beteg. Tul van a krízisen, de azért még vigyázni kell rá.

Polónyi Géza: Dreadnoughtot neki! (Derűltség.)

Lukács László: Kéri a költségvetés elfogadását. (Zajos éljenzés és taps jobbfelől.)

Lengyel Zoltánnak a Ház az idő előrehaladtára való tekintettel megengedi, hogy beszédét holnap mondhasssa el.

Bikády Antal interpellál ezután az Orosházán az állami tenyészsertések kiosztása körül elkövetett szabálytalanságok miatt.

Srényi Béla gróf földmívelési miniszter megígéri, hogy megfogja vizsgáltatni a dolgot és ha a vizsgálat véget, ér majd végleges választ ad.

Az ülés fél kettő után végződött.

Az olasz képviselőház elnökének válasza. A magyar képviselőház tegnap üdvözölte az olasz kamarát a nagy nemzeti ünnep alkalmából. Olasz ma reggel megérkezett és hangzik a szent:

Nagyméltóságú Berzeviczy Albert elnök urhoz Budapest. Képviselő-kamaránk el lévén napolva, meg nem állhatom, hogy önnek, biztos tudatában összes képviselőtársaim együttérzésének, ki ne fejezzem legnagyobb köszö-

elmések, ha ellenkezőjét állítják annak, mit ostoba ember mond. A férfi azon kívánsága, hogy egyénisége által hódítson-e nőknél, vagy kárbaveszett fáradság, vagy elmebeli korlátolttság. Csak a szeszélyeikre hallgatnak. Logikájuk ott van az idegeikben és társadalmi előítéleteikben.

Lássuk csak egy kissé közelebről ezeket az előítéleteket és ezt a felfogást.

Vezesse be ő nagyságát egy igazán kiváló társaságba. Egy társaságba, mely tudósokból és erélyes teremő erőkől, szóval az emberiség szolgálatában álló kitünőségekből áll. Ne mondja meg neki, hogy kik e.ek. Fogadni mernék, hogy szíve mélyében ostobáknak fogja találni őket és titokban szánalmasan fog mosolyogni esetlenségükön, beszédükön, ruházatukon és főleg magaviseletükön. Vagy mondja meg nekik, hogy kik ezek az esetlen emberek és hogy mi mindent köszönhet neki az emberiség. Csak oly rosszul fogja magát érezni, mint a másik esetben; a különbség mindössze csak abból áll, hogy ő nagyságának magaviselete és humora után ítélve, ön azt fogja hinni, hogy pompásan érzi magát. Hasztalan világosítja fel ő nagyságát, hogy ezek komoly, jeles férfiak, kik nagy és fontos érdekek szolgálatában állanak, kik egy nemes hivatásnak élnek; noha nem bírnak azokkal a fényes külső formákkal, melyek a világit karakterizálják. Nem fogja megérteni, ha megmagyarázza neki, hogy ez az esetlen faj mozdította elő a haladást, találta fel a gépeket, emelte fel a szellemet, terjesztette a világosságot és nyomta rá a szádra bélyegét. Ő előtte csak az lebeg, hogy

tünket a magyar képviselőház testvéries rokonérzete megnyilvánulásáért. Mélyen meghatva szavai által, melyek megszilárdítják az országaink között a történet által megszentelt barátságát, képviselőházam nevében kifejezem az önök nemzete gyarapodására irányuló legfőbb óhajaimat. Az olasz kamara elnöke: *Marcone.*

Miből épül a kulturpalota?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Lapunk mai számában adtunk hírt arról, hogy a vasuti felvételi épület munkái késnek, mert a vállalkozó egy pénzügyi kalamitás miatt kénytelen volt beszüntetni a munkát.

Alig indult meg a kulturpalota építkezése, már annál is felütötte fejét a késedelmesség réme. Nem a vállalkozó pénzügyi helyzetének folyamánya az a valószínűség, hogy a munka megakad. De szintén igen jellemző oka van ennek a nehézségnek is, mely rávilágít újból arra a bürokratizmusra, mely megöli az egészséges gazdasági életnek, a reális vállalkozásnak és mindannak, ami ebbe a nagy munkakörbe esik.

A kulturpalota alapozási munkálatai serényen folynak és rövid időn belül már a földszinére kerülnek az alapfalakkal. Kotsis Lajos műépítész, hivatkozással arra, hogy Aradon nem lehet téglát kapni, mert az összes termelés az óriási méretű építkezések következtében le van kötve, azt kérte a város tanácsától, hogy engedje meg a homok vagy mészkő téglá használatát a felépítményeknél.

A vállalkozóval kötött szerződés szerint a kulturpalotánál égetett téglá használandó, az árlejtési pályázatban ez a feltétel volt kimondva.

— De — mondja Kotsis és ez a mi viszonyainkra a jellemző — a pályázat és a vállalatba adás sorsa felett annyi herce-hurca után döntöttek a hivatott tényezők, hogy lekészt a szükséges téglá megrendelésével. A miniszter végső foku jóváhagyása nélkül nem merte azt a rizikót vállalni, hogy százezrekre menő égetett téglamennyiséget biztosítson és most az aradi téglagyárak tul vannak halmazva megrendeléssel, az ő felszólítására nem is reagál-

mily nyomoruságosan néznének ki ezek a fél-szeg emberek a salonban és hogy az ő divat-majmai szemtelen magaviseletükkel és merev fikszirozásukkal mint tudnák ezeket zavarba hozni. És nem is lehet tőle rossz néven venni, hogy a divatmajmait sem tudja megítélni. Csakugyan, mai napság már igen nehéz mesterséggé vált az emberismeret. Felette nehéz dolog a divatos nevelés és a mosolygó jó kedv álcája alatt egy szamarat fölismerni. Ez a divatos nevelés mintba csak dominója volna a lelki tulajdonságoknak. De azért mégis ilyenek hiszik magukról, hogy élni tudnak.

Nagyon szomorú volna, ha mindenki a „savoir-vivre“ rosszul értelmezett példáját követné; az emberiség és a művelődés napjai meg volnának számlálva, mert egyedül a tevékeny és tisztességes munka tartja fenn az embereket. Hisz már így is oda jutottunk, hogy a szorgalmas és becsületes ember munkája értéktelennek látszik, mert a divatos „savoir-vivre“ emberei egy könnyebb és kényelmesebb utat mutatnak az általános tekintélyhez és tisztelethez. Ez által frivollá teszik az erkölcsöket és megbolygatják az érdemek természetes és igazságos egyensúlyát, még pedig a becsületes munka rovására. Mikor érzük már el azt a napot, mikorára érleljük meg azt a társadalmi rendet, mely a teremtes és a közművelődés igazságos és következetes fejlődését nem teszi többé gúny tárgyává és azt a lényegtelen kis szerepet osztja a véletlennek, mely azt megilleti és mely még most a munkának, a szorgalomnak és az érdemek kijutott.

nak. Ha a város kényszeritené égetett téglá használatára, akkor *juniusig még csak kilátásba sem helyezheti a szükséges tégláanyag beszerzését.* Kéri, hogy az égetett téglával egyenértékű és a véleménye szerint még jobban megfelelő mészkőtégla használatának megengedését.

Az építészeti bizottság Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével tartott ülésén ma foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A bizottság többsége hosszú és beható műszaki vita után arra az álláspontra helyezkedett, hogy tekintettel van a viszonyok kényszerűségére és nem ragaszkodik mereven a szerződés idevágó intézkedéséhez. Azt javasolja a tanácsnak, hogy ő se követelje az égetett téglá kizárólagos használatát, hanem engedje meg, hogy ott, ahol a fa'ak földdel nem érintkeznek, égetett és mészkőtégla *vegyesen legyen használható.*

Az alapok tisztán betonból készíttessenek, azok a falak pedig, melyek földdel érintkeznek, ilyenek például a pincék, kizárólagosan égetett téglából készüljenek.

Kotsis Lajos építész ezeket a kikötéseket sem hajlandó elfogadni és miniszteri rendeletekkel igyekszik bizonyítani, hogy a legfelsőbb fórumok az égetett és mészkőtéglat egyenlő építési anyagnak ismerik el. Hivatkozott arra, hogy Budapesten, de Aradon is igen sok nagy építkezéskor használják a mészkőtéglat és hogy az a habarocsal szemben éppen oly módon viselkedik, mint a másik.

Szántay Lajos műépítész, a palota tervezője és az építés vezetője ezzel szemben határozottan ragaszkodik a szerződés legszigorubb betartásához és ellenzi a legcsekélyebb eltérést is. A tanács holnap tartandó ülésén foglalkozik ezzel a jelentős kérdéssel, mert a felelősség minden következményért őt terheli és így neki kell döntenie a kétfajta építési anyag értékéről. Értesülésünk szerint azonban a tanács *felsőbb fórum elé óhajtja terjeszteni elbírálás céljából az ügyet és szakértők bevonását tartja szükségesnek.*

Ebben az ügyben ma a következőt evellet kaptuk:

Különösen tisztelt szerkesztőség! Becses lapjuk mai példányában a vezércikket, „A beteg épület“ képezi, mely eszmefuttatás helyesen foglalkozik a vasuti felvételi épület mostoha helyzetével.

Annak ötletéből, hogy városunkban egy második „beteg épület“ van készülöben, talán időszerte, ha becses figyelmét a „torony alatt“ most folyó szaktanácskozmány folyamata, esetleg eredménye iránt felhívjam.

A „kulturházi“ vagyion szó. És kissé merész cselekedetnek vélelmezem a vállalkozónak azon „császár metszését“, mikor szerződésének ellenére „égetett“ téglá helyett homokból való mütéglát kíván bealkalmazni. A kétnemű vagyis kétfajta építési anyag meglehetősen egyenlő „teherbírási“ szempontjából, azonban egyébb sajátságaiában már nem egyformák s ebben az égetett téglá jár elől, mint követésre méltó.

A „kaizer schmitt“ motívuma könnyen érthető, mivel az égetett téglá ma városunkban roppant drága; miszerint ha annál a 200.000 darab téglánál csak 20—25 fillér maradjon meg a vállalkozó erszénye javára, akkor érhető az is, hogy a niveau alóli olcsó pályázatokra mi adja meg a buzdító lökést! És vajjon, ha — mondják véletlenül — olcsóbb volna az égetett téglá, mint konkurrensa a fehér homok-tégla, vajjon akkor is helyettesitené a vállalkozó? Vagy mert a polgárság vagyionából, közpénzen épül a kulturház talán a téglá árából megtakarított pénzt visszaadná a városnak a vállalkozó?

Közügy vajudik a torony alatt; tehát abba beleszólni és az ajárlati feltételeknek a minden poklokat megjárt szerződés pontozatainak betartását követelőleg hangsúlyozni, a legtöbbet olvasott helyi napilapnak hivatása.

Igy gondolja ezt a tisztelt címnek váltig tisztelő híve Csánk Lajos.

Az aradmegyei Messiás.

— Az aradi törvényszék döntése egy gondnoksági ügyben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Aradmegye közönsége előtt nem ismeretlen Sándor Antal biztosítási hivatalnok személye. De sokan ismerik Aradon is. Az alispántól kezdve a szolgabírákon és a törvényszékbíráin át mindenki, aki perek vagy ügyes-bajos dolgok elintézésével foglalkozik. Mert egy időben pár évvel ezelőtt a bíróságoknak és a közigazgatási hivataloknak nem volt gyakoribb vendége Sándor Antalnál. Ugyszólván nem volt nap, hogy a biztosítási hivatalnok meg ne jelent volna egyik, vagy másik hivatalban egy feljelentéssel vagy egy peres irattal a kezében.

Mert Sándor Antal hadilábon állott az egész vármegyével, de különösen a közigazgatás pécskai szerveivel. Ezek nézete szerint őt lehetlenné akarták tenni azért, mert a hatóságokkal szemben mindig a szegény népnek fogta pártját. Sándor Antal új Messiásként jelent meg Pécskán és hitelügyleteken és pénzközvetítésen kívül népboldogítással is foglalkozott. A népboldogítás azonban nem a leghálásabb mes'erség. Néhány apró összeütközése támadt a hatóságokkal, ami azt a rögeszmét érlelte meg benne, hogy tönkre akarják tenni. Ez a rögeszme idővel elhatálosodott benne. Ám jó, csak üldözzék, ő állja a harcot.

Állotta is. Alig volt ember Pécskán, akit Sándor Antal fel nem jelentett volna. Közhatóságok és egyesek, kaszinók, egyesületek egyik sem kerülhette ki a biztosítási hivatalnok kezét. A községi plajástól kezdve a főszolgabíróig minden embert feljelentett. Segédjegyzőt, jegyzőt, plébánost, kaszinói elnököt, szolgabíró, szóval mindenkit, mert mindegyikben megrontóját látta. Hogy küzdelme eredményesebb legyen, lapot alapított. Közben a perlekedési mánia teljesen erőtt vett rajta. Mikor Dálnoky-Nagy Lajos alispán egy alkalommal helybenhagyta a pécskai főszolgabíró ítéletét, melylyel közbotrány okozás miatt őt 200 korona pénzbírsággal sújtotta, feljelentést tett Széll Kálmán miniszterelnöknél az alispán ellen. Azon-
tul aztán akármilyen baja volt, csak a miniszterelnökhöz fordult. Végül is a miniszteriumban feltűnést keltettek beadványai és leirtak intézkedés végett. Ekkor orvosi megfigyelés alá vették, amely azzal végződött, hogy Sándort, mint elmebajos egyént beszállították a lipótmezei tébolydába. Az aradi törvényszék pedig gondnokság alá helyezte. Másfél évig volt a tébolydába, akkor, minthogy nem találták közveszélyesnek, szabadon bocsátották.

Sándor egy ideig Pécskán működött, aztán nyakába vette az országot. Aradon, Békéscsabán, Székesfehérvárott, Kecskeméten kötött ügyleteket a biztosító társaság részére — és perelt. Mert perlekedési mániájától eltekintve nagyon hasznavehető és ügyes ember Sándor, aki a biztosító társaságok megalapítását teljes mértékben kiérdemelte. De mihelyt a pereire került a sor, nem lehetett birni véle. Két év előtt Aradon a járásbírási bíróságnál volt egy ügye. Mikor látta hogy rosszul, fog reá nézve végződni, izgatottan kiabálni kezdett:

— Ez nem igazság! Majd felmegyek én Kossuth Ferenchez, az igazságot fog tenni. Nekem barátom Kossuth Ferenc!

Elővett a zsebéből egy lapos tula órát, amelynek a fedelén tényleg Kossuth aroképe látszott:

— Nézze bíró ur, most már elhiheti, hogy Kossuth Ferenc a barátom. Tőle kaptam ezt az órát. Itélje el ezt az embert!

A tébolydába vitele még jobban megzavarta a fejét. Ezt az „aradmegyei maffiának“ tulajdonította. Megesküdött hogy bosszút áll rajtuk. Mikor kikerült a Lipótmezőről, két röpiratot készített. Az egyiknek az volt a címe: „Egy szemernyi a lipótmezei tébolyda titkaiból,“ a másik pedig „Aradmegye tükre“ címet viselte. Mindkettőben rémes színezéssel panasolta el tragédiáját és felkűldte Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek, hogy indítsa meg ügyében a vizsgálatot.

Másfél éve elkerült Aradról. Nemrég aztán a bátyja, Sándor József vasuti tisztviselő az aradi törvényszékhez azt a kérelmet intézte, hogy szüntessék meg a gondnokságot, mert öccse képes ügyeinek vitelére. A törvényszék azonban arra való tekintettel, hogy Sándor perlekedési mániája nem szűnt meg és az igazságügyi orvosi tanács véleménye szerint is elmebajban szenved, a kérelmet ma elutasította.

Révész Adolf halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Révész Adolfnak az Arad esanádi egyesült vasutak nyugalmazott főfelügyelőjének elhunytával Arad város egyik leghüségesebb polgára száll sirba, aki a város életében igen sokszor mint döntő tényező emelt szót, akinek a tudás adott tekintélyt és az önzetlenség szerzett részére közbizalmat.

Pályafutásának határkövénél mély szomorúsággal tölt el az ernyedetlen munkásságban megtört élet elmúlása mindenkit, aki szemlélője volt annak a nemes önfeláldozásig emelkedő kötelességteljesítésnek, melylyel Révész Adolf a reábizott érdekeket szolgálta.

Nagy alkotó és teremtő erő párosult benne az élet szépségeit meglátó és megértő elmével. Az élet realitásainak komolyságával egyetemben annak magasabb megnyilvánulásai is hivatott munkásra találtak benne. Az irodalom, az újságírás haladása és fejlődése sokat köszönhet Révész Adolf magasabb szempontokból ítélő és bíráló, erősen haladó irányban kifejlődött szellemének.

Egyéniségének melegsége nem a külső reprezentálásban, hanem a munka hevében, az alkotások közepette vált érezhetővé és termékenyvé. Egyenes, férfias jelleme nem kopott el a népszerűség keresésében, mert soha sem vágyott a tömeg tapsaira, de annál nagyobb erővel hatott azokra, akik most az ő elmultával érzik, hogy az igazságnak egy fanatikus bajnoka, a szépnek és emberi értékeknek lelkes rajongója száll a sirba.

Révész Adolf, akit ötvenhét esztendőskorában ragadott el a halál szerető hitvese mellől és a jóbarátok köréből, sok éven át jelentős szerepet vitt a város közéletében. Mint Aradváros törvényhatósági bizottságának tagja, sok új ötlettel járult a közigazgatási élet fellendítéséhez és jóakaratu tanácsokat adott a város vezetőinek ahhoz, hogyan kell a polgárság javára Arad jövedelmeit gyarapítani és a terheket csökkenteni. Bámulatos gyakorlati tudás és praktikus gondolkodás jellemezte és irányította minden lépését, amelyet a köz érdekében tett.

Tekintélyes a száma azoknak az iparvállalatoknak és pénzintézeteknek, amelyeknek irányításába befolyt és amelyeknek vezetésében ténylegesen részt vett. Az Aradcsanádi Egyesült Vasutak szolgálatában töltötte el élete javát és egy évvel ezelőtt mint a könyvelési osztály főnöke főfelügyelői rangban vonult nyugalomba megrongált idegei miatt. A folytonos munka, elmének szünet nélkül való alkotás vágya élete delén kifárasztották a bámulatos szorgalmu és

kiváló lelki, még szellemi képességekben gazdag férfit. Az Aradi Közlönyt különösen érzékenyen érinti Révész Adolf elhunyt. Hosszu évekig igazgatója volt az Aradi Közlöny nyomdavállalatának és maga a lap is sok termékeny ötlettel lett gazdagabb Révész Adolf kiváló gondossága és a lap iránt érzett őszinte rokonszenve folytán.

A nyilvános szereplést kerülő puritán egyéniségű Révész Adolf első szereplése a szarnaliskával függ össze. Egészen fiatalon az akkor Aradon működő Sebők Zsigmond és Muray Károly, ma általánosan ismert íróknak s a már elhunyt Sámegi Kálmánnak, Békefi Antalnak, Iványi Ödönnek kedves társaságába került és fölébresztette a benne szunnyadó irodalmi ambíciót. Két könyve jelent meg: *Az élet és A társaság* címen. Írásait a finom, könnyed tónus jellemezte. Társadalmi rajzai és csevegései, amelyek tükröi voltak az aradi pezsgő társadalmi életnek, nagy megértésre találtak. Akik közelről ismerték, azok tudják, hogy Révész Adolf melegen érző, gyöngéd lelkű férfi volt. Amikor a régi íróvilág tagjai közül néhányan megbetegedtek, Révész a saját pénzéből küldte el őket délvidékre, hogy gyógyulást keressenek. Föltűnés nélkül, diskkrét formában segélyezte a szegénységbe jutott írókat, holott maga se származott gazdag családból. A bohém társaság közepette azonban mindig megőrizte reális érzékét és munkájának gyümölcsét nem pazarolta el. Egész életében gyakorolta a jótékonyt, de sohase föltűnő formában s ami jót tett, azt csak legszűkebb hozzátartozóival tudatta.

Amikor a komoly férfikorba jutott, felhagyott az irodalmi tevékenységekkel és a közgazdasági életnek szentelte munkásságát. Vársárhelyi Béla, az Acsev. egykori vezérigazgatója felismerte Révészben a bámulatosan nagy leleményességet, a tudást és ezt az Acsev. szolgálatában érvényre juttatta ama kitűnő tisztiszelegárda között, amely ez elsőrangú vasutak mindig szolgált. Révész gyorsan haladt Magyarország legnagyobb vicinális vasutjánál és aránylag fiatalon érte el a főfelügyelői rangot, amely különben egy hosszú élet munkásságának szokott a jutalma lenni. Az utóbbi években betegeskedni kezdett és nyugalomba vonult. Egy fővárosi gyógyintézetben kezelte magát, s ott is halt meg a mai napon.

Holttestét Aradra fogja szállíttatni gyászba borult özvegye, Link Henriett, aki iránt őszinte részvét nyilatkozik meg Arad előkelő családjai körében.

Révész Adolf életrajzi adatai a következők:

Született 1854-ben Vácott, ahol középiskoláit járta, azután Bécsben a kereskedelmi akadémia tanfolyamait kitűnő sikerrel végezte. Az Acsev. keletkezési idejében 1876-ban ott nyert alkalmazást a pénzügyi osztályban, melynek vezetésében tanusított kitűnő szakértelme folytán mindig előbbre haladt és főfelügyelői ranggal a főkönyvelőség és pénzügyi osztály főnökeként vonult nyugalomba tavaly. De nemcsak mint szakember, hanem mint író ember is nevet szerzett magának; az Alföldnél Iványi Ödönnel, Murai Károlylyal és Janesó Benedekkel együtt a lap akkori nagyságának egyik megalapítója volt; azt megelőzőleg az „Arader Zeitung“-nak is szellemes tárcaírója volt, ki az aradi társaság megfigyeléseiből merített tárcacikkeiben magas nivón álló írói talentumnak bizonyosságát adta. „Az élet“ című könyve Budapesten Grill kiadásában jelent meg, melyről a bíráló a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

A törvényhatóság gazdasági székének és a pénzügyi bizottságnak egyik legtekintélyesebb tagja volt, ki igen sok esetben véleményével döntő szerepet játszott. Az aradi nyomdarszövetés társaság igazgatója; a Weitzer-vagongyár felügyelő bizottsági és a szalmaanyaggyár igaz-

gatósi tagja; Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár választmánya és a polgári takarékpénztár igazgatója volt. Testvérei: Révész Nándor aradi tanár és Révész Béla dr. váci ügyvéd.

Mágnások botránya.

— **Sárközy Aurélt kizárták a Nemzeti Kaszinóból.** —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, március 22.

A napokban számoltunk be arról az elkeseredett harcokról, amelyet két mágnás, Zichy István gróf és Sárközy István folytat egymás ellen, s amelynek csattanója az a két kizárási indítvány, amelyet egymás ellen kölcsönösen benyújtottak, s amely most a Nemzeti Kaszinó választmánya előtt fekszik. Mind a ketten teljes részletességgel megokolták indítványukat, s felsorolták azokat a cselekedeteket, amelyek elkövetése, szerintük nem méltó egy kaszinói taghoz.

Hosszu időn keresztül folyt a kulisszák mögötti, néma küzdelem a két férfi között, míg végre Zichy István gróf megelégedte az eredménytelen, meddőnek mutatkozott harcot, s a Nemzeti Kaszinó igazgatóságához indítványt nyújtott be Sárközy István kizárása iránt. A Kaszinó választmánya ma döntött az ügyben és úgy határozott, hogy Sárközyt kirekeszti, Zichyt pedig bent hagyja a Kaszinóban.

A mai döntés.

A kaszinó választmányának már tegnap kellett volna döntenie, de a választmány tagjai nem jelentek meg kellő számban a tegnapi összehívott ülésen. Az alapszabályok szerint ugyanis harminc tagnak kell jelen lennie a kigolyózási indítvány tárgyalásánál. Ma délután azután újabb ülést hívtak össze, amely határozatképes volt és megtörtént a döntés is. A kigolyózási indítványt természetesen titkos ülésen tárgyalták s a döntést se hozták nyilvánosságra, mégis jól értesült forrásból sikerült megtudnunk, hogy a kaszinó döntése Sárközy ellen szól, míg a Zichy István gróf kizárása vonatkozó indítványnak a választmány nem adott helyt.

Az érdekes ülésről sikerült még a következő részleteket megtudni. A két kigolyózási indítványt két héttel ezelőtt adták be a kaszinó választmányához. A kaszinó igazgatói Széll Kálmán, Hadik-Barkóczy Endre gróf és Széchenyi Gyula gróf Ilk Mihály titkár közreműködésével tíz nap óta folytattak az ügyben beható vizsgálatot. A négy ur naponta háromtól hat óráig ezzel az ügygyel volt elfoglalva. Több mint százötven tanut hallgattak ki és óriási mennyiségű okiratot tanulmányoztak át.

A tegnapi összehívott választmányi ülésen a tagok nem jelentek meg kellő számban, ma azonban határozatképes volt az ülés, mert Cziráky Béla gróf temetése alkalmából sok mágnás tartózkodott a fővárosban.

Az öt órára összehívott ülést Széll Kálmán elnök negyed hat órakor nyitotta meg. Mindenekelőtt felolvasták az ügyre vonatkozó összes okiratokat és tanuvallomásokat, ami jó két órát vett igénybe. Fél nyolc óra tájban azután felolvasták a jelenlevő választmányi tagok névsorát és megkezdődött a szavazás. Két urna volt felállítva, az egyik urnába a Sárközy elleni, a másik urnába a Zichy István elleni indítvány felett döntő golyókat dobták. Kizárási elleni szavazók fehér golyót, a kizárási mellett szavazók fekete golyót dobtak az urnába.

A szavazás rövid ideig tartott. Azután a tagok elhagyták a termet és az elnökség titkos ülésben számolta meg a szavazatokat. A szava-

zás eredménye az volt, hogy Sárközy urnájába több mint a fele fekete golyót, Zichy gróféba pedig több mint fele fehéret dobtak.

Az indítványt tevő felek holnap délutánra vannak beidézve, akkor fogják velük közölni a választmány döntését, amely mint említettük, Sárközy kizárást eredményezte. Ezzel a botrányos ügy a kaszinó részéről teljes befejezést is fog nyerni.

Zichy gróf indítványának tartalma.

Az a beadvány, amelyben Zichy István gróf a Sárközy kirekesztését kérte, a következőket tartalmazza:

Sárközy István nem méltó a kaszinói tagságra, mert gróf Zichy Istvánnét váltók aláírására erőszakosan rákényszerítette azzal a fenyegetéssel, hogy előtte lesz öngyilkos, ha a váltókat alá nem írja.

A grófné most is örökös zaklatásnak van kitéve, pedig Sárközy augusztus kilencedikén a Rivierán becsületszavát adta arra, hogy nem zavarja többé a grófnét és kerülni fogja a botrányt.

Ezt az ígéretét kétszer is megszegte Drezdában, ami a következőképpen történt:

Amikor Zichy István gróf megtudta, hogy felesége több ízben nagyobb összegű váltókat irt alá Sárközy Istvánnak, Mezőnyárádra hozatta Budapestről Szaller Miklós dr.-t, majd később Moravcsik tanárt, akik megvizsgálták az előkelő mágnásasszonyt.

Az orvosi vélemények alapján a miskolci törvényszék gondnokság alá helyezte gróf Zichy Istvánnét, a kinek gondnokául a borsodmegyei árvaszék 16.636—910. számú határozatával Róth Dezső dr. mezőkövesdi ügyvédet nevezte ki.

A gondnokság alá helyezés után a grófné egy drezdai szanatóriumba vonult. Vele ment a férje is. Zichyék azt hitték, hogy Sárközyt jó ideig nem látják többé. De nem így történt.

A gróf egy alkalommal a feleségével kikocsizott a szász fővárosban. A kocsiszál alkalomával észébe jutott, hogy dolga van Fürstenberg hercegnél. Megállította a fogatját a herceg palotája előtt és miután egyedül akart vizitálni az előkelő urnát, a feleségét a kocsiiban hagyta. Az asszony egyedüllétét arra használta fel Sárközy, hogy egy levélkét dobott be a kocsi ablakán a grófnénak és eltűnt. A grófné felbontatlanul adta át a levelet a férjének. De Zichy türt, hallgatott, mert félt a botránytól.

A szász udvar a farsang alatt bált adott, amelyre meghívást kapott Zichy István gróf és a felesége is. Zichyék legnagyobb ámulatára megjelent az udvar bálján Sárközy István is, aki pedig nem kapott meghívót. A grófék Sárközy jelenléte miatt azonnal eltávoztak a királyi palotából. Még most sem tudják, hogy Sárközynek hogyan sikerült az udvari bálba bejutni. Azt mondják, hogy a leleményes Sárközy több lakájt vesztegetett meg és így sikerült neki az udvari bálon megjelenni.

A gróf felbátorodásában Fürstenberg hercegné levelet irt, amelyben sértő kifejezéseket használt Sárközyvel szemben. Az utóbbi ezért provokáltatta a gróft, de ezt az affért a felek megbízottai külön-külön egyoldalú jegyzőkönyvekkel intézték el.

A kirekesztési indítványhoz csatolva van Róth Dezső dr. gondnoknak 1911/a szám alatt a borsodmegyei árvaszékhez benyújtott beadványa, amely szerint Zichyné a következőktől vett igénybe váltóhitelt, hogy Sárközyn segítsen:

Mezőcsáthi takarékpénztár	36.000
Miskolci takarékegyesület	12.000
Hevesmegyei hitelbank	12.000
Preis és Társa (Budapest)	38.000

Gellis Mór (Bécs)	36.000
Finkler Fülöp (Bécs)	30.000
Handt Károly (Bécs)	6.000
Fővárosi hitelszövetkezet	12.000
Wieg József (Budapest)	8.000
Budapesti bank r.-t.	40.000
Egy budapesti magánbank	5.103
Egy pápai bank	15.000
Összesen	250.103

Sárközy ellenirata.

Sárközy az ellene beadott kirekesztési indítványra azzal válaszolt, hogy ő is hasonló indítványt adott be Zichy ellen. Sárközy indítványa szerint Zichy nem méltó a kaszinói tagságra, mert a Rivierán abban állapotok meg, hogy a történeteket kölcsönösen nem firtatják, nehogy botrány legyen. Zichy megszegte az ígéretét, a mennyiben az ügyet a kaszinó elé vitte, a mit nem lett volna szabad tennie, ha a botrányt tényleg el akarta volna kerülni.

A gondnokság alá helyezés után Zichy grófné ügyvédje megtagadta az aláírt váltók kifizetését azzal az indokolással, hogy a grófné a váltók aláírásakor nem birt az akaratelhatározás azon teljességével, amely nagyobb magánjogi kötelezettségek vállalásánál szükséges.

A hitelezők most perelni kénytelenek. Többen közülük már csődöt is kértek a grófné ellen.

A pór a budapesti váltótörvényszéken folyik. Tegnap volt ez ügyben az első tárgyalás Sümegi Zoltán dr. törvényszéki bíró előtt, aki a Zichyné ügyvédje által bejelentett két szakértő orvost a következő két kérdésre nézve hallgatta ki:

1. Igaz-e, hogy Zichy Istvánné 1910. év nyarán tanu urnak kezelése alatt állott? Miféle betegsége van és miféle tünetek mutatkoztak rajta?

2. Igaz-e, hogy a kezelés alkalmával és azt megelőzőleg Zichy Istvánné nem birt az akaratelhatározás azon teljességével, amely nagyobb magánjogi kötelezettségek vállalásánál szükséges?

E kérdésekre Szaller Miklós dr. a következő vallomást tette:

— Zichy Istvánné augusztus 29-étől 31-ig Mezőnyárádon a kezelése alatt állott. Betegsége: hisztéria.

— Otléte alatt kétszer sirógöres fogta el. Részleges akarathiányát azzal bizonyítja, hogy sétálni hívta és dacára annak, hogy testi és lelki fáradtsága arcáról leolvasható volt, mégsem ellenkezett.

— Nem birt az akaratelhatározás azon teljességével, mely nagyobb kötelezettségek vállalásánál szükséges.

— A hisztériát annak a lelki depresszióknak tudja be, amely a fia és a bátyja halála következtében beállott. A grófnét állandó fejfájás, erős szivdobogás, álmatlanság gyötri.

Moravcsik egyetemi tanár lényegtelen vallomást tett. Csak annyit mondott, hogy Szaller bemutatta ugyan neki a grófnét, de már nem emlékszik rá, hogy mi baja volt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Autonom Katolikus Kör közgyűlése. Április hó 2-án (vasárnap) délelőtt tíz órakor az Aradi Autonom Katolikus Kör saját helyiségében (Széchenyi-utca 3. sz.) rendes évi közgyűlést tart a következő tárgyszorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Az 1910. évi számadás betérjesztése, a számvizsgáló-bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 4. Az 1911. évi költségelőirányzat. 5. Indítványok. (Az indítványok a közgyűlést megelőzőleg nyolc nappal az elnökséghez nyújtandók be.) 6. Tisztségviselők, választmány, számvizsgáló-bizottság, tiszteletbeli tagválasztás.

Ujabb annekszió készül?

— Hadseregünk a szandzsákba készül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, március 22.

Diplomaták aktáiba avatatlan emberek nem láthatnak bele. Azok a diplomáciai események, amelyek magukra vonják a világ érdeklődését és amelyek a legtöbb esetben a térképet is megváltoztatják, sokszor esztendőig vajudnak diszkrét tapétaajtók mögött, ahol népek és nemzetek sorsát intézik és ahonnan csak nagyritkán kerül ki egy-egy fontos eseményt sejtő hír a közlemény elé. A nagy nyilvánosság rendszeresen csak akkor értesül arról, ami a diplomaták műhelyében készült, mikor már a papíron, az aktákban és az agyvelőkben elkészült tervezetek kilépnek a valóságba és hadsereget mozgósítanak a tervezetek ténynyé váltására. Ilyenkor, csakis ilyenkor tudja meg a világ, mi az, amiről esztendőig legjobb esetben csak sejtettek valamit a kulisszákhoz közel járók.

Most is nagy munkában van a diplomácia. *Megint készül valami nagy dolog*, ami azonban — hogy mi is diplomatikusan fejezzük ki magunkat — még nem érett meg a nagy nyilvánosságra. Ezuttal megint a *Balkánról van szó*, Európának erről az örökösen forrongó félszigetéről, amelynek kérdése állandóan napiróndon van.

Ezuttal ismét egy nagyobb terv előkészítésén dolgozik a monarchia hadvezetősége és a diplomácia. A terv ugyan fantasztikusnak látszik, azonban a politikában a legnagyobb meglepetések is természetesnek látszanak.

Aki figyelmesen kíséri az eseményeket és akinek alkalmá nyílik néha-néha bepillantani a kulisszák mögé, az tisztában lehet azzal, hogy meglepetés készül. Nem a véletlen munkája az, hogy például az egész ártatlannak tetsző, ugynevezett hadijátékokon, amelyeket a kaszárnyákban folytatnak és ahol azt tanulják meg a tisztek, hogyan kell egy háboruban eljárni, *mostanában állandóan csak a Balkánról van szó*. Nem egészen véletlenségből történik az, hogy ezeken a hadijátékokon a *Balkán pontos tereprajzát tanulják meg a tisztek* s olyan feladatokat oldanak meg, amelyek csak egy *balkáni ekspedíció* esetén lehetnek aktuálisak. Nem egészen véletlen dolog az sem, hogy az országban *most szervezték a honvédmérnökséget*. Most állították föl Szegeden is a honvédmérnökségi osztályt, amelynek tagjait részben a közös hadseregből vették át, részben pedig a műegyetemen képezik ki.

Nem egészen a véletlen műve, hogy a *szegedi üzletvezetőségen kiváló mérnökök hónapok óta állítják össze egy mozgósítás esetén életbelépő menetrend részleteit és nem a véletlen munkája az, hogy ezeket a mérnököket felesküdtették arra, hogy arról, amit végeznek és amit látnak nem szólnak senkinek egy szót sem*. Ezek a vasuti menetrendek kivétel nélkül a Balkán felé induló vasuti vonalakra vonatkoznak, ami szintén nem a véletlen műve. Talán azt sem a véletlen hozta magával, hogy Bosznia-Hercegovinában megerősítették a katonaságot, ott most újabb csapatokat helyeztek el és a szandzsákból kivonult katonaság nagyrésze is lenn maradt a fekete hegyek országában.

Ezeknek az előzményeknek az elmondása most azért is aktuális, mert Európában a külpolitikai helyzet a folyton megújuló békés nyilatkozatok ellenére egyáltalában nem mondható nyugodtnak. Különösen nem nyugodt a helyzet lenne a Balkánon.

Oroszország örökösen aspirál a Fekete-tenger bejáratára. A nagy szláv birodalom ábrándja

még mindig kísért. Oroszországnak nagy érdeke, hogy pozíciót szerezzen a Balkánon és igyekszik is a Balkán népeivel való összeköttetést erősíteni. Amíg a szandzsákot megszállva tartotta a monarchia hadserege, addig ez az összeköttetés némileg szünetelt, de hogy 1909. októberében az annekszió alkalmából a szandzsákból hadseregünk kivonult, ez a Balkán államok közé ékelt földdarab a nagyszláv propaganda hirdetőinek legbiztosabb otthonává lett. A török hadsereg nem tudja ugy fontartani a rendet.

Monarchiánk érdekeit tehát veszedelem fenyegeti épen a szandzsák miatt. Tudták ezt már az annekszió alkalmával is, de akkor kénytelenek voltak kivonulni, — mert Törökország csak így lett hajlandó beleegyezni az annekszióba. A kivonulást azonban már az első percben is ideiglenesen tekintették nálunk, ahol még az annekszió idején megindult a munka arra, hogy véglegesítsék a szandzsák közjogi helyzetét. *Ujabb annekszióra van tehát kilátás: a szandzsák annektálására.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Bábjáték, színmű. Előszór. C bérlet.

Péntek: Bábjáték, színmű. A) bérlet. Szombat: Déután: Cigányszerelem, operette. Este: Bábjáték, színmű.

Vasárnap: Déután: nérsékelte helyarátkal: Cigányszerelem, operett. Este: rendezés helyarátkal: Hercegisasszony, operett.

* **Bábjáték.** A holnapi premér iránt nagy érdeklődés mutatkozik a közönség között. A *Bábjáték* legutóbb a budapesti Nemzeti Színházban aratott nagy sikert. A párisi premier óta ez a nagyhatású színmű bejárta a világ összes elsőrendű színpadát, mindenütt nagy és őszinte elismerést aratva. A színmű bemutatójára hetek óta készül már az aradi szintársulat. A darabot Keszler Ede rendezi, aki az egyik főszerepet is játssza. A színmű cselekménye a következő:

Első felvonás. Fernando, a gazdag árva, beleszeretett Montelars márkiba, akinek éppen egy gazdag menyasszonyra volt szüksége. A házasság megtörtént, de a szerelmes Fernando hiába várja, hogy az ura beleszeressen. Egy félévet falún töltöttek és most Párisban laknak, ahol az asszonyka megismerkedik a férje legénykori barátjaival, köztük a meglelelkü Vaireine-nal és a szerelmes természetű öreg Nizerolles-lal. De őt nem érdeklik az új ismeretségek, sokat szenved és szót is teszi férje előtt házasságát hidegségét. Roger, a férj, hűvösen válaszol és az asszony elhatározza, hogy nem utazik el vele a tervezett olaszországi utra.

Második felvonás. Roger csakugyan egyedül utazott el, de nem Olaszországba, hanem régi szeretőjéhez, Jussynéhez Montreuzbe. A társaságban sokat beszélnek erről, különösen Nizerolles estélyén, ahol a hazaérkezett Roger és Jussyné is megjelennek. Váratlanul megjelenik Fernando is, aki férje távolléte alatt egészen megváltozott, úgy, hogy gyámja, a kedves, öreg Ferney, alig ismer reá a hajdani félénk, szólan asszonykára. Most kacér, bájos és öntudatos asszony lett Fernando. Az öreg Nizerolles a marionette-társasjáték révén megható komikussággal szerelmet is vall neki. Roger is meglepődve konstatálja, milyen pompás, bájos asszony a felesége. Azonkívül Variene is megvallja mély vonzalmát az asszonykának.

Harmadik felvonás. Roger titokban beleszeret a feleségébe: de Fernando nem tud erről, ő tovább szenved és a legnagyobb lelki erőre van szüksége, hogy a mélyen szerelmes Vaireine karjaiba ne hulljon. Roger éppen akkor jön haza, mikor Vaireine távozik. Elkezdí vallatni az asszonyt, hogy ki járt nála, de az nem felel. A felzúgott férfi torkonragadta Fernandoat, de aztán lecsillapul és szobájába távozik.

Negyedik felvonás. Roger utazni akar Párisba, hogy elváljon. De az utolsó percben kiderül, hogy nagyon szeretik egymást. A sok szenvedés után boldogság következik.

* **Három bemutató.** Az aradi színház három darab bemutatójára készül. Az egyik *Rákosi és Szabados* néhány nappal ezelőtt az Operaházban nagy sikerrel bemutatott Bolond című népeperája, amely nem egész ismeretlen az aradi közönség előtt, miután évekkal ezelőtt mint operett színrekerült az aradi színházban. Azóta a szerzők a darabot komoly operává dolgozták át. Aradon a Bolond az új átdolgozásban fog színrekerülni. — A másik előkészületben levő szindarab *Nagy Endre* szellemes vigjátéka, *A zseni*, amely a Vig-színházban aratott a múlt héten nagy sikert. Ezenkívül a Király-színház ez idei slágere, a *Babuska* fog színre kerülni, amelynek szerepeit már kiosztották.

* **Szokatlan az az érdeklődés**, amellyel a közönség Weisz Leo alkalmi tárlata iránt viselkedik. A *részletfizetésre* is kapható képek nagy része elkelt, úgy, hogy a tárlatot föl kellett frissíteni. Különösen a művészi képek gyönyörű reprodukcióit kapkodták el. A tárlat megtekintése díjtalan.

* **A kastély szelleme.** Az Apolló-színház holnap, csütörtökön mutatja be utoljára a nagykonceptióju drámát, amelynek érdekfeszítő története van. Egy dús gazdag elvált asszony jegyben jár s elhatározza, hogy vőlegényének bátorságát próbára teszi. Ejjnek idején fehér lepedőbe burkolva bemegy a fiatalember hálószobájába s kísérteties léptekkel közeledik az ágy felé. Az asszony vőlegénye a fehérbe burkolt alak láttára az első pillanatokban megretten, aztán később visszanyeri a lélekjelenlétét: a párna alól előrántja revolverét s rásütí a kísértetre. A nőt szíven találja a golyó s eszméletlenül vágódik el a padlózatán. A lövés zajára a menyasszony hozzátartozói, a kik az ajtó mögött várták a tréfa hatását, megörlülve rohannak be a szobába, de a szerencsétlen asszonyon már nem lehet segíteni: vőlegényének karjai között meghal. Gyönyörű színes felvételben mutatja be az Apolló-színház ezt a megható drámát, amelyen kívül érdekes természetutáni fölvételek és humoros képek egészítik ki a műsort. Pénteken új műsort mutat be az Apolló elsőrangú attrakciókból összeállítva. 177

* **Az ifjuság lelkesedik**, a felnőttek pedig kedves emlékekre tekintenek vissza a boldog diákkorba, mikor az Uránia mai műsorának egyik legizgalmasabb képét. A háládatos indiánust végignézik. A mozgókép technika legfejlesztettebb formájában, pompás színes képekben elevenednek meg előttünk gyermekkorunk legnagyobb respektussal szeretett csudás hősei, az indián vezérek. Az Urániában előadott történet főhőse kifürkészi két „sápadt arcú” ember, két aranykereső rejtekhelyét harcossáival meglepi őket kirabolja és fogságba ejti. Solyomszem azonban megbetegszik s már-már meg is hal, mikor az egyik fehér ajánlkozik, hogy meggyógyítja. Ez sikerül is neki, amiért jutalmul mindketten visszanyerik szabadságukat, kincsüket, sőt még gazdag jutalmat is kapnak. Ez nem tetszik a rosszlelkü Bölényszivnek, aki a fehérek után lopózik és meglopja őket. Ezt azonban a hálás Solyomszem kegyetlenül megbosszulja. Uttalan utakon sziklás hegyeken lovon és apró lélekvesztőkön addig üldözi Bölényszívet, míg az halálra fáradva egy meredek sziklafalról lebukik és összezsuzza magát. E mellett a kép mellett a szenzációsan érdekes műsor többi száma is bemutatásra kerül. 175

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetésel osztály	151
Nyomda	151

Készülődés az angol koronázásra.

— Százerek egy lakásért. —

Távirati tudósítás.

London, március 23.

Széületes számok keringenek a levegőben. Hihete len összegekről adnak hírt a londoni lapok abból az alkalomból, hogy V. György angol király koronázási ünnepélyének előkészületeiről írnak. Londonban ma már egyáltalán nem kapható kiadó lakás és az amerikai milliárdosok és milliomosok, népvándorlást rendez a koronázás idejére, oly magasságra szöktették fel az angol főváros körül épült villák, nyárilakok béreit, hogy Lussin, az acéltröst aelnöke négyszázezer koronát volt kénytelen fizetni egy megfelelő lakásért és ezt is csak úgy érte el, hogy a szó szoros értelmében kibérelte Anglia washingtoni nagykövete feje fölül a palotát, amelyben a koronázás ideje alatt lakni fog. A nagykövet ugyanis csak háromezrezer koronát volt hajlandó fizetni egy házárt június és július hónapokra, de a háztulajdonos három napi megmondolási időt kért és ezalatt Lussin táviratilag megkötötte a négyszázezer koronás bérleti szerződést.

Arany fog hömpölyögni London utcáin májustól kezdve és hogy mekkora összegek fognak kiadódni a koronázási ünnepségek alatt, arról megközelíthető fogalmat adhat az, hogy az angol kormány a legutóbb tartott minisztertanácsban hét és fél millió koronát szavazott meg a koronázási ceremóniákra és ünnepélyekre és ugyanennyivel járul a költségekhez az angol király. London város maga még nem állapította meg a kiadásainak végösszegét, de valószínű, hogy ötmillió koronán alul nem menekül.

Az eddigi jelentkezések szerint Londonban körülbelül háromezrezer amerikai, huszezer ausztráliai és nyolcezer kanadai fog tartózkodni a koronázás napján és eme számokat sokszorosan túlszárnyalja Európa különböző országaiból érkező vendégek száma.

Ilyen körülmények között érthető, ha azokon az utvonalakon, amelyeken a koronázási menet el fog vonulni az ablakokért mesébe illő összegeket kérnek. Egyes jobb fekvésű ablakot tízezrezer koronáért adnak bérbe és a Pall Mallban június 22-én egy lakást huszonezrezer koronáért; másnapra pedig, amikor a királyok képviselői vonulnak tisztelgésre az angol király elé, tízenkézrezer koronáért adtak bérbe. Ablakülést öt-száz koronán alól nem kapni. A Daily Chronicle kiszámítja, hogy csupán az amerikaiak háromezszázhatvan millió koronát fognak Londonban kiadni. Az angol miniszterelnök kijelentette az említett lap tudósítója előtt, hogy a kormány féltékenyen fog őröködni afelett, hogy az idegeneket Londonban ki ne zsarolják és nem fog visszaretenni attól, hogy a legelső panaszra ne alkalmazza a rennkivül szigoru törvényt egész súlyát. A rendőrség figyelme fel van hívva erre a körülményre és ha tudomást szerez arról, hogy csak kísérlet is történik akár vendéglőben, akár más oly helyen, ahol az idegennek meg kell fordulnia, arra, hogy az ilyen alkalmakkor természetesen folszökött árakon túl akár csak egy fillérnyivel többet mernek követelni, azonnal a legszigorubb mértéket, az üzlet bezárását fogja alkalmazni.

Chamberlain lord főudvarmester sok álmatlan éjszakát töltött el amitt, hogy helyezze el a fejedelmi vendégeket. A főudvarmesteri hivatal egész táborokara hónapok óta személyesen járja be és vizsgálja felül a kiszemelt palotákat és csak akkor állapodott meg a tulajdonossal, ha a király tetszését is megnyerte a lakosztály. Ma már ez a nagy kérdés is rendbejött és az idegen advarokat értesítették a végleges programról.

A Buckingham-palota nem képes befogadni valamennyi fejedelmi vendéget és itt csak a német trónörökös-pár, a dán trónörökös-pár és a meklenburgi nagyherceg lakik a családjával. A Marlborough-palotában a cár képviselője, Milivoj Alexandrovics nagyherceg és a hesseni hercegi pár kapnak lakást. A svéd trónörökös és felesége a connaughti herceg vendégei lesznek és maga a herceg egyik nyári lakában rendeztette be a maga részére lakosztályait.

Óriási gondot okozott Ferenc Ferdinánd trónörökös és Károly Ferenc József főhercegek elhelyezése. Királyunk képviselői ugyanis lovagiasan kijelentették, hogy ők a kíséretükben megjelenő urakkal egy fedél alatt akarnak lakni. És mint-hogy mindkét főherceg öt-öt főúr társaságában érkezik meg, tulajdonképpen tizenkét, de egy házban levő lakásra van szükség. A York-Housét Ferenc Ferdinánd trónörökösnek és Károly Ferenc József főherceg részére tartották fenn. Ezenkívül Chamberlain lord a Buckingham-palota közelében egy egész csomó magánházat és szállodát bérelt ki, ahol a következő magasrangú vendégek fognak lakni: Jussuf Izzedin herceg török trónörökös, Tsai-Tsen kínai herceg, a kínai regens legidősebb fia, Sándor szerb trónörökös és a román trónörökös pár.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Kiss Ferenc körösbányai kir. járásbírósi telekkönyvezetőt a gyulafehérvári kir. törvénytörvényszékhez helyezte át.

§ Asszonyok egy plébános ellen. Peseki Imre, az algyői római katolikus templom plébánosa följelentést tett három algyői nő ellen. A plébános elmondja följelentésében, hogy az asszonyok rendszeres hajsztát folytattak ellene, — fanatizáltak a répet, megzavarták az istentiszteletet, sőt 1910 október 16-án az is megesett, hogy őt az oltár előtt, amikor a nagymisést celebrálta, — megverték. A nép egyrésze már nem is tartotta papjának Pesekit, hanem vakon követtek egy hisztériás, epilepsziás lányt, aki kóros rohaibaiban isten küldöt jenek nevezte magát. A menyeyi megbízatásosan járó hajadont Bartók Ágnesnek hívják. Ha a roham rájön, rángatózik, énekel, imádkozik, víziói vannak. Beteges látásai, érzései átragadnak a népre, amely valóban felsőbb sugallatból eredőknek tartja a szerencsétlen, beteg lány hisztériás kitöréseit.

A pap vádirata szerint a múlt év október 16-án, egy vasárnapon megjelent a nagymisést Bartók Ágnes. Előzőleg azonban az édesanyja széles körben elhíresztelte, hogy a misén nagy dolgok fognak történni. Lánya az egyik oltárnál mi ét fog mondani s ezalatt megjelenik a hívek előtt a Szentlélek. A templom zsufolásig megtelt s az emberek kíváncsian lesték a történeteket. A plébános a nagymisést mondta, amikor Bartók Ágnes összeesett, rángatózni kezdett, sikoltozott, majd énekelve, imádkozva, idézte a Szentlelket a nép köréje sereglött, minden rend fölbomlott s a fanatikus hívők biztosra vették, hogy megjelenik az Ur lelke. A plébános, látva az általános fölfordulást, szolgálkál ki akarta vitetni a göröskben rángó lányt, de annak anyja, Bartók Mátyásné, továbbá Adorján Anna megakadályozták az utasítás végrehajtását, sőt Bartók Mátyásné meg is ütötte az egyházi öltönyös papot. Nagy zavar következett erre. A tömeg egy része a plébános ellen fordult, aki kénytelen volt az istentiszteletet félbeszakítani Bartók Mátyásné, Bartók Ágnes és Adorján Anna ellen vallás elleni vétség miatt eljárás. Somlyódy István királyi járásbíró kedden tárgyalta ezt a bűnügyet. A vádat Grasselly Károly dr. ügyészi megbízott képviselte, aki kérte a vádlottak megbüntetését. A vádlottak ártatlannak tartják magukat. Bartók Ágnes orvosi bizonyítványt csatol be, hogy ő hisztériás és epilepsziás. Ha a roham rájön, nem tudja, mit tesz. Bartók Mátyásné és Adorján Anna tagadják, hogy a templomi jelenet tervszerűleg történt volna. Szerintük a plébános azért üldözi Bartókékát, mert Bartók Mátyás nazarénus. A kihallgatott tanuk szerint a nép

Bartók Ágnes szentnek tartja. Mikor a roham rájön, az emberek százával tolonganak Bartókék háza előtt s látni akarják, amikor Ágnes a szentekkel társalog. A csendőrség parancsára Bartókék ilyenkor nem engedtek be lányukhoz senkit, de a nép a kaput is megostromolta és sokan átmasztak a kerítésen. A bíróság a vádat nem látta teljesen beigazolt-nak s az algyői szentesztrajnyokat fölmentette. Az ügyészi megbízott fölebbezett.

— Én is fölebbezek, — mondta a plébános — mert Bartók Ágnes őszentségtől nem vagyok biztonságban a saját templomomban sem.

A politika hírei.

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, március 22.

Andrássy Gyula gróf és a kormány.

Budapestről jelentik: Az egyik lap néhány hét előtt azt a hírt hozta, hogy Széll Kálmán és Andrássy Gyula gróf néhány másik expónált hive ott hegyja a vezért és belép a munkapártba. Egy másik kombináció szerint maga Andrássy is feladná eddigi álláspontját és közelednék a munkapárthoz. Erre vonatkozólag most azt jelentik, hogy Andrássy belépéséről szó se lehet. Az alkotmánypárt vezérének álláspontja ugyanis a következő: Ami Andrássy politikájának jövő irányát illeti az meg van szabva azon nyilatkozatai által, melyeket a múltban tett és azóta már többször megismételt. A legfőbb ok, mely a kormánytól elválasztja, abban rejlik, hogy Andrássy még mint belügyminiszter azt a tanácsot adta a felségének, hogy a véderőreformmal járó terhek ellenértékül nemzeti téren tegyen engedményeket. Khuen Héderváry gróf azonban nemzeti engedmények nélkül is vállalkozott a véderőreform elfogadtatására. Ha Andrássy levonta a konzekvenciákat a maga álláspontjából és ott hagyta a miniszterséget, le fogja vonni a konzekvenciát a másik részről is és nem fogadhatja el a kormány által előterjesztendő véderőreformot. Ettől semmiféle közbejött esemény nem térítheti el az alkotmánypárti vezért.

Az osztrák zavarok.

Bécsből jelentik: A Reichsratban ma délelőtt ismét obstrukcióról szóló lírek terjedtek el. Azt beszélték, hogy a cseheknek egész komoly szándéka, hogy a költségvetési provizórium tárgyalását technikai eszközökkel elhúzzák és idejében való elintézését megakadályozzák. A hírre az egyesült cseh klub néhány tagjának magatartása adott okot, akik arra a kérdésre, vajjon be akarják tartani a tegnapi pártelnöki konferencia megállapodásait, minden esetben kitérőleg válaszoltak. Az obstrukciós hírek új tápot nyertek, amikor megtudták, hogy Madracsek cseh szocialista, aki elsőnek jelentkezett szólásra a költségvetési vitában, több órác cseh beszédet akar tartani. A csehek ezenfelül nagyon el voltak kedvetlenedve a lengyelek ellen azért, mert ezek Kramarznak a Szlavoniának a főtanácsba való képviselőtérre vonatkozó indítványát elvetették.

TANÜGY.

(—) Az Aradi Tanítótestület Segélyalapja e hó 30-án csütörtök délután fél 5 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. tagokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

(—) Az iparos tanuló iskolák felügyelő bizottsága ma tartotta alakuló ülését, melyen elnökké Reinhart Gyulát, aelnökké Steigerwald Alajost, jegyzővé Almácssy Pált választotta meg. Minthogy az iparos iskolák tulzsufoltak, 1600 növendék van 30 osztályban, elhatározta a bizottság, hogy párhuzamos osztályokat létesít egyes tanintézeteknél.

HIREK.

Kiirtotta a családját.

— A válópörös férj rémtette. —
(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Nagyváradról jelentik: Borzalmas családi dráma játszódott le ma a biharmegyei Báránd községben.

Szakács Bálint jómódu gazda agyonlőtte feleségét, több lövést tett gyermekeire, tíz éves fiára, három és hat éves leányaira, azután saját magát lőtte halántékon. Az asszony és a három éves kislány azonnal meghalt, a családi dráma többi áldozata pedig a halállal vívódik.

A vérengzés okáról a szoba egyik szekrényére kifüggesztett cédula szolgál felvilágosítással. A cédulára Szakács ezt írta:

Inkább megválok az élettől, mint hogy szeretett feleségemről a bíróság előtt rosszat mondjak.

Ennek a rejtelmes cédulának a következő magyarázata van. Szakácsot nemrég elhagyta a felesége s e miatt már egyszer öngyilkosságot kísérelt meg, de ebben megakadályozták. A házasságuk válópert indították egymás ellen, tegnap azonban Szakács megkérte az asszonyt s az asszony vissza is ment hozzá. Holnapra volt kitűzve a válópörben az első tárgyalás és a szerencsétlen ember úgy látszik azt hitte, hogy a kibékülés dacára is vallani kell majd a felesége ellen. Ez érlelte meg benne azt gondolatot, hogy elpusztítja családját.

— Kitüntetések. Budapestről jelentik: A király haraszti Jellinek Henrik udvari tanácsosnak a pénzügyi közigazgatás körül szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend középkeresztjét, Simon Izidor fővárosi ügyvédnek pedig a királyi tanácsosi címet adományozta.

— A pápa új pásztorlevele. Rómából jelentik: A lapok a pápa egy új pásztorleveléről adnak számot, amelyet a német katolikusokhoz fog intézni. Ez az új enciklika a visszavont Borromeus enciklikát fogja pótolni.

— Csernoch érsek újabb adományai. Csernoch János dr. kalocsai érsekké történt kinevezetése alkalmából a már említett 200.000 koronás alapítványon kívül a következő célokra áldozott: rónáci templomra 2000, véghegyházi templomra 4000, küsszentmiklósi templomra 1000, makóújvárosi templomra 5000, simonyifalvi templomra 4000, esukási templomra 300, temesmoravicaai orgonára 500, aradi, makói, szegedi és temesvári katolikus köröknek 500—500 összesen 2000, makóújvárosi apácáknak 1000, sz. Országos Pázmány Egyesületnek 1000, a Magyar Hirlapírók Országos Nyugdíjintézetének 1000 koronát.

— Az aradi új indóház. Széles körökben feltűnést keltett az Aradi Közlöny mai számában megjelent cikk, amely az új indóház építésének siralmas helyzetével foglalkozott. Akik talán kételkedtek eddig, hogy a Politzer és Holtzman cég csakugyan fizetésképtelen lett, azok kedvéért ideiktatjuk a hitelezők védőegyletének alább kiadott közleményét:

A Politzer és Holtzman budapesti fakeskedő cég, amely építési vállalkozással is foglalkozik, megszüntette fizetéseit. A passzívák 320.000 koronára rugnak, de ezenkívül még körülbelül 150.000 korona zsirokötelezettsége van a bankoknál. A fakeszletből és egy kisebb faárugyár berendezéséből álló aktívákat 150.000 koronára becsülik. A fizetésképtelen cég egyezkedni óhajt hitelezőivel.

— A birói kar nyilatkozata. A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: *Tekintetes Szerkesztőség!* Tisztelettel felkérjük alábbi nyilatkozatunknak közzétételére. Az Aradon megjelenő „Függetlenség” című napi lapnak 66 és 67-ik számában, továbbá a Budapestben megjelenő „Az Est” című újságok 1911-én március hó 22-iki számában napvilágot látott azon cikkekre vonatkozóan, melyekben a nagyváradi kir. ítélő tábla elnöke egy — az aradi kir. törvényszék Elnökéhez, az ügymenet és munka-beosztás tekintetében intézett leiratából folyólag, méltánytalan támadásoknak lett kitéve: — az igazságnak megfelelően közzé kell tennünk, hogy az említett leiratban az aradi kir. törvényszék polgári osztályánál működő birák személyükben megtámadva, még kevésbé „ledorongolva” nem lettek; és a birói karban semmiféle forrongás nincsen, miért is azon támadásokkal magunkat nem azonosítjuk és azokat helytelenítjük. Az aradi kir. törvényszék polg. osztályának birói kara.

— A csanádi püspök Csanádmegyéhez. Makóról jelentik: Glattfelder Gyula dr. újonnan kinevezett csanádi püspököt Csanádmegye közönsége nevében Hervay István alispán a következőkben üdvözölte:

„Csanádvármegye közönsége méltóságodnak csanádi püspökké történt kinevezése alkalmából legnagyobb örömeinek ad kifejezést és nagy megnyugvással várja jövőbeli áldásos működését, eddigi munkálkodásának fényes folytatását, mit tündöklő személyes tulajdonságai, párosulva az isteni gondviselés segítő jobbajával a legnagyobb mértékben biztosítanak.”

Glattfelder püspök a üdvözlésre a következőképp válaszolt: Csanádvármegye közönségének nagyságod által tolmácsolt szíves üdvözlését hálással köszönöm és a legmelegebb érzelmekkel viszonzom annál inkább, mivel az egyházmegye e vármegye talajából nőtt ki, mivel mint megyei birtokos, bensőbb kötelekkel leszek Csanádvármegye közönségével összefűzve. Kötelességemnek fogom ismerni, hogy a bensőbb viszonynak megfelelően, a vármegye érdekeit szolgáljam és előhaladásán lelkem egész odaadásával fáradozzam. Glattfelder püspök.

— Temetés. Ma délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az elhunyt özv. Szathmáry Mihálynét nagy közönség részvételével a felső temetőben. A gyászszertartást Chrappa Sándor dr. minorita lelkész végezte. A gyászoló közönség között sok vasuti tisztviselő és az aradi tanintézetek tanerői közül igen sokan osztoztak a lesújtott család gyászában.

— Ausztria népessége. Bécsből jelentik: A végleges népszámlálási eredmény szerint Ausztriának 28 567,898, tehát 2417190-el, az az 9.2 százalékkal több lakosa van, mint tíz évvel ezelőtt.

— Hazaküldtek hetven tanulót. Budapestről jelentik: Feltűnést keltő dolog történt ma a VI. kerületi állami felső kereskedelmi iskolában. Délelőtt megjelent az egyes osztályokba az igazgató, Lévy István és felszólította azokat a tanulókat, akik tandijhátralékukat be nem fizették, hogy hagyják el az intézetet. Tudomásukra adta, hogy addig, amíg a hátralékot meg nem fizetik, nincs helyük az iskolában. Hetven tandijhátralékos tanuló távozott a kereskedelmiből. Egy újságíró előtt az igazgató úgy nyilatkozott, hogy a tanulók, noha a legnagyobb kedvezményt nyújtotta az igazgatóság nekik a fizetésnél, mégis sokan még a múlt félévről is tartoznak és a gyakori figyelmeztetések sem vezettek eredményre.

— A pékmester betörő bandája. Ziegler Henrik nagyhalmági fűszer és vaskereskedő már huzamosabb ideje észrevette, hogy árukészletét állandóan megdézsmálják, sőt a kézipénztárából is kisebb-nagyobb összegek tűnnek el. A kár valódi nagysága azonban csak pár héttel ezelőtt tűnt ki, amikor Ziegler mérleget készített. Megdöbbenve konstataulta, hogy legalább 10.000 koronát érő áruja hiányzik. Eleinte alkalmazottaira gyanakodott, de csakhamar kiderült, hogy alaptalanul. Egy hét előtt újabb betörést követtek nála el. A betörők álkulescsal felnyitották az üzlet ajtaját és a kézipénztárt, amelyben több mint ötszáz korona volt, kifosztották. A kereskedő ekkor jelentést tett a csendőrségnek, amely nyomozni kezdett. Két csendőr elhelyezkedett az üzletben és éjszakákon át lesett a betörőkre. A hétfőről keddre virradó éjszakán éjjelután két órakor csendesen felnyitott az üzlet ajtaja és két férfi lépett be rajta, akik késlekedés nélkül hozzáfogtak a kézipénztár felnyitásához. A csendőrök rajtuk ütöttek és nagy meglepetéssel ismerték fel az egyik betörőben Szendrei István nagyhalmági pékmestert. A másik a pékmester segédje volt. A betörőket másnap korán reggel vallatásra fogták. Egy ideig tagadták, később azonban Szendrei beismerte, hogy egy nagy bünszövetkezet alakult Ziegler üzletének kifosztására. A banda, amelyben főleg nagyhalmági és környékbeli földmivesek vettek részt, huzamos idő óta dézsmálta Ziegler üzletét és raktárait. Saját bevallásuk szerint 3000 koronánál nagyobb összeget loptak el a kézipénztárból. A csendőrség házkutatást tartott Szendrei lakásán, ahol sok árut és 345 korona készpénzt találtak. A környékei Cohesd faluban pedig vasárukra bukkantak. A közeli napokban számos letartóztatás várható.

— Bács-Bodrog vármegyei virilisták. Zomborból jelentik: Bács-Bodrog vármegye 1911. évi legtöbb adót fizető virilistái Chotek Rezső gróf 90,012 korona, Dungyerszky Lázár 40,36 korona, Lelbach Péter 27,120 korona, Vojnics István báró 23,024 korona, Rédl Lajos báró 15,793 korona, Dungyerszky István 14,866 korona, Lelbach László dr. 14,626 kor. Hammerstein Richard báró 13,423 korona, Rozenberg Mátyás 13,144 korona, Széchényi Emil gróf 11,800 korona. A legkisebb adót fizető virilista adója 1187 korona.

— Lezuhant csempészpilóta. Genuából jelentik: Seroglio Antal olasz aviatikus, aki a Monte Seniten akart átrepülni tegnap, gépével lezuhant a magasból és mindkét lábát eltörte. A szencsétlenül járt aviatikus hóban feküdt ma reggelig, amíg rátaláltak, úgy hogy két lába lefagyott. Serogliot a turini kórházba szállították, ahol lábait amputálni kellett. Seraglio a kórházban bevallotta, hogy csempészési szándékkal akart a Monte Seniten átrepülni.

— Agyonlőtt bányagazgató. Kattoviciából jelentik: Tegnap ismeretlen tettes agyonlőtte Girsberg bányagazgatót. A gyilkosság a Paulina-telepen történt. A gyanu egy elbocsátott bányászra irányul.

— Meghalt az ezüstkirály. Newyorkból jelentik: Moffat Dávid, az amerikai ezüstkirály vasárnap meghalt Newyorkban. Hetvenkét évet ért meg. Özvségének és egyetlen leányának, aki Párisban van férjével, kerek 300 millió koronát hagyott készpénzben és ingatlanokban, de sok száz alkalmazottjáról sem feledkezett meg. Moffat, mint szegény kifutó inas vetődött Newyorkba nyolc éves korában.

— Gyászemlékünnepegy. Az aradi zsidó hitközség Hirschmann József nagyérdemű volt alelnökének elhalálási évfordulója alkalmából a zsinagógában f. hó 23-án, csütörtökön d. u. 5¹/₄ órakor gyászemlékünnepegyt tart.

— **Öngyilkos bankigazgató.** *Frankenthalból* jelentik: *Heinz* Nándor frankenthal bankigazgató a múlt éjszaka öngyilkosságot követett el. Lakásán kinyitotta a gázesapot s ma reggelre holtan találták ágyában. A népbanknál azonnal elrendelték a rovasolást és mindent a legnagyobb rendben találtak. *Heinz* 34 év óta igazgatója ennek a pénzüzetnek.

— **A titokzatos örökbefogadó.** A fővárosi napilapokban az utóbbi időben elég sűrűn a következő apróhirdetés jelent meg: „Örökbefogadó 30.000 korona végkielégítéssel két éves fiút. Cim: Fiume postafiók 203. Feltétlen válaszbélyeg.” A hirdető számol a kis emberek pénzsóvárságával, akik bizony szívesen keresnének egy összegben harmincezer koronát, ha ennek fejében egy fiúcska felneveltetéséről is kell gondoskodniok. A számítás be is vált, mert naponként az ország minden részéből 2—3000 levél érkezik a fentemlített postafiókba. A levélforgalom pedig, mióta a csábító hirdetések egyre sűrűbben megjelentek, egyre növekszik. A „feltétlen válaszbélyeg” gyanussá teszi a hirdetést s oly színben tűnik ki, mintha egy ismeretlen hirdető naponként 30 40 korona értékű postabélyeghez akarna jutni. Egy fiúmei hírlapíró egyik fiúmei ismerősével íratott egy ajánlkozó levelet, erre válasz nem érkezett. Most már még gyanusabbnak tűnt fel a dolog, úgy, hogy a hírlapíró a postahivatalnál is érdeklődni kezdett a titokzatos hirdető iránt. De a 203-as postafiók bérlője ismeretlen maradt, mert arra vonatkozólag felvilágosítást nem adtak, az „hivatalos titok” a postafőnök ezt oly bizalmasan kezeli, hogy arról még hivatali személyzetének sem ad utbaigazítást. A levelek pedig tömegesen érkeznek, a szegény emberek százaiban keltek fel a pénzvágyat, anélkül, hogy a titokzatos embert napfényre lehetne hozni. Tegnap a rendőrségnek is tudomására hozták a csábító hirdetést. A följelentés hivatalos formában történt és a rendőrség már meg is indította a nyomozást. A rejtélyes egyénről a postán csak annyit akarnak tudni, hogy naponta reggel 9 és 10 óra között viszi el a garadával érkező leveleket.

— **Eletunt tudós.** *Berlinből* jelentik: Egy külvárosi vendégfogadóban a múlt éjszaka föbelőtte magát egy fiatalember, aki a vendégkönyvbe ezt írta: *Nasser* dr. szerkesztő. A berlini rendőrség mindenféle kutatott, ilyen nevű szerkesztőt senki sem ismert. Ma aztán kiderült, hogy kicsoda az öngyilkos. A vegytani intézetben már napok óta nem lehetett megtartani egy kurzust, mert *Butsky* Arthur dr. asszisztens nem jött el. Lakását zárva találták. A vegytani intézet pedelusa elment a tetemnézőbe s az ismeretlen öngyilkosban felismerte a fiatal tudóst.

— **Méregkeverő szerelmes asszony.** *Déváról* jelentik: *Topor* Péterné, egy szép fiatal főzészbarburi oláh asszony rosszul élt az urával és viszonyt folytatott a községi bíróval. A férj tudomást szerzett az asszonyrakta szarvakról és brutális módon megverte *Topor* Péternét. Ezek az ütegek aztán napirenden voltak. A szerelmes asszony végre belefáradt a sok verésbe, amit a férjétől kapott és szeretőjével, a községi bíróval, *Muntyán* Péterrel elhatározták, hogy *Topor* Pétert elteszik láb alól. *Muntyán* Péterné és *Hatyas* Augusztin, két szolgálatkész asszony, többszörösen kipróbált, kitűnő hatású mérget szereztek be egy cigányasszonytól, ki 200 koronát kapott a kis méregért. De megérte. *Topor* Péternek beadták a mérget és *Topor* Péter néhány óra múlva meghalt. A haláleset gyanút keltett a csendőrségben. Nyomozni kezdtek és rövidesen rájöttek a bűntényre. A megmérgezett ember beleit felküldötték az országos vegytani hivatalhoz, mely kétségkívül megállapította, hogy a láb alól eltelt embert a kőkörcsinvirág mérgével itatták meg. A dévai esküdtbírósg most tárgyalta az ügyet óriási érdeklődés mellett. Bár az egész méregkeverő banda mindent beismert, a bíróság a vizsgálat kiegészítése végett a tárgyalást elnapolta.

— **Köszönetnyilvánítás.** öv. *Groszmann* Sámuelné ravatalára szánt koszoru megváltása fejében *Hegyési* Sándorné 10 koronát küldött az izr. népkonyháknak. E kegyeletes adományért ez uton nyilvánítja köszönetét az elnökség.

— **A zsinagógából.** A templomi előljáróság köztudomásra hozza, hogy a pénteki Istentisztelet további intézkedésig 5³/₄ órákor kezdődik.

— **Kedvezményes jegyek az O. M. K. E. közgyűlésére.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés évi közgyűlését április 2-án tartja meg Budapesten, mely alkalommal a szokásos utazási kedvezményeket az O. M. K. E. tagjai igénybe vehetik. Ugyancsak ez alkalommal tartja a *Tavaszi vásár* évi kiállítását, melyre az O. M. K. E. tagjai szintén kedvezményes vasuti jeggyel utazhatnak fel. A kedvezményes jegyváltásra szolgáló igazolványok március 28-tól bezárólag április 5-ig érvényesek és azok az O. M. K. E. ker. titkári hivatalánál (Szabadság-tér 7.sz. I. em.) bármikor kiválthatók.

— **Beszédkola Aradon.** Érdekes és hasznos kurzus fog legközelebb megnyitni Aradon. *R. Kovács* Laura szavaló művésznő, aki már évekkel ezelőtt egy alkalommal bemutatta Aradon kiváló előadóképességét, elméleti és gyakorlati előadásokat fog tartani, amelyeknek célja a beszéd, szavalás, felolvasás, szabadelőadás stb. gyakorlati uton való szakszerű oktatása. A művésznő, aki a vidék több városában tartott már hasonló kurzust, bizonyára eredményes kulturális munkát fog végezni Aradon is.

— **Gyorsvonat feltételes megállítása Szakály-Hőgyész állomáson.** A budapest-keleti p. u.-on fiúmei vonalon február hó 15-től bezárólag október hó 31-ig forgalomban levő, Fiuméből este 7 óra 55 perckor induló és Budapest keleti p. u.-ra masnap délelőtt 9 óra 35 perckor érkező gyorsvonat folyó évi március hó 1-től kezdve Szakály-Hőgyész állomáson reggel 6 óra 43 perckor utasok fel- és leszállása céljából feltételesen megállítatik.

— **Németh Jánosné divattermében** Deák Ferenc-utca 80. készülni a legtökéletesebb kivitelű angol és francia toilették. A tavaszi divatújítások megérkeztek, melyeknek megtekintését és az előkelő hölgyek szíves partfogását kéri, *Németh* János. é. 868

Discretió mellett azonnal és olcsón készit mindennemű írásmunkát és sokszorosítást *Ziffer* Sándor írógépvállalata. Forray-utca, gr. Hunyady-palota. 688

— **Aki egyszer használta a Sanitol** fogápoló szereket, meggyőződésből dicséri azok végtelen discret illatosságát, kiváló jó ízét és ideális fogtisztító képességét. 1005

— **Kertészollók, kertészkékek, oltókékek és konyhakékek** dus választékban ugyszintén görkoresolyák mérsékelt áron kaphatók, *Náder* J. késművesnél *Andrássy-tér*, (*Minorita palota*). 491

— **Szabó-féle páрмаi ibolya** szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcórt üditi, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. páрмаi ibolyaszappan 70 fillér, 8 drb. 2 kor. Kapható Aradon *Vojtek* és *Weisz*, *Hanzu* *Nesztor* droguistáknál. E szappan egyedüli készítője *Szabó* Béla pipere-sz. ppanyáros Miskolcon. 1081

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

SPORT.

— **Az aradi fotoklub országos fényképkiallítása.** Az aradi fotoklub áprilisban rendezi második országos amatőr fényképkiallítását, amely iránt már is élénk érdeklődés mutatkozik. Eddig mintegy ezer képet jelentettek be az ország minden részéből a kiállításra, a fotoklub azonban nem állítja valamennyit ki, hanem csak azokat, amelyeket a szakértőkből alakult zsüri nívónak talál. Így természetesen a zsüri tagjaira nagy feladat vár. A klub vezetősége a védnöki tisztségekre eddig felkérte többek között *Károlyi* Gyula grófot, *K. Lippich* Elek miniszteri tanácsost, *Urbán* Iván főispánt, *Andrényi* Károly bárót, *Varjassy* Lajos polgármestert s *Bohus* László bárót, aki egyben a zsüri elnöki tisztjét is elvállalta. A fényképkiallítás eddigi előkészületei nemcsak az amatőr fotográfusnak, hanem a nagyközönség érdeklődését is felkeltette. Így a kiállítás előreláthatólag az előbbi kiállítást felülmúlja sikereiben.

Hogyan lesz vérünk egészséges?

Egy orvosi szakiró, dr. *Tesch* mondja: Kinek vére könnyen folyik az erekben, az rendszerint testben és lélekben egészséges az boldog, mert az egészség vidámságot, élet és munkakedvet ad.

Az ellenkező esetben tehát, ha a vér lomha és nehezen kering a szervezetben, az ember beteg testben és lélekben, lahangolt, nincs sem élet, sem munkakedve.

Ez az eset tényleg fenáll és meg van a természetes oka.

Tudjuk, hogy az egészséges ember a jó, szénsavdus levegőn föléled, hogy az erőnek és ifjúságnak jóleső érzése járja át, étvágya és ereje gyarapszik.

A szénsav a tüdőn keresztül jut a testbe. Testünk egész vérmennyisége keresztülfolyik a tüdőn, ahol szénsavat vesz fel, mert egészséges vér vegyi összetétele olyan, hogy a szénsav igyekszik vele egyesülni.

Ha a vérnek nincs meg a pontosan meghatározott vegyi összetétele, nem képes elegendő szénsavat fölvenni, ha pedig a szénsav hiányzik, nem tudja a szervezet a felvett tápanyagokat teljesen feldolgozni; ahelyett, hogy hővé és erővé alakulnának, mint felesleges anyagmaradványok maradnak a vérben, sürüvé lomhává teszik és mindenféle betegségeknek, különösen az u. n. anyagcserebetegségeknek és vérkeringési zavaroknak válnak okozóivá. Ilyenek többek között: az étvágytalanság, rossz emésztés, izgulékonyosság, fejbe szoruló vértödülés, akarat-hiány, álmatlanság, kiütések és daganatok, hátfájás, csusz, reuma, cukorbetegség, tuhlizottság, az u. n. vörösvérsejtszegénység, a legtöbb bőrbetegség, epe és májba, szívbaj, vizebetegség, vesebaj, csontszu, aranyér, asztma, fejfájás, hideg végtagok, a katharrushoz való hajlam, a légző és emésztő szervek gyulladása és számos más betegség.

Ezen esetekben nem elegendő magát a betegséget gyógyítani, hanem alapos vértisztító kurával az egész vért kell megtisztítani.

Aki ezt belátja, annak könnyen válik érthetővé, miért értek el oly fényes eredményeket a híres dr. *Schröder*-féle vértápsóval, a *Renascinnal*. Így ír többek között *Göttl* M. ur *Eperjesről*.

Körülbelül egy hónapja, hogy tudomást szereztem az Ön világhírű „*Renascin*” szeréről. Az Ön küldeményének, azaz 2 és fél doboz elhasználása után nagy örömmel értesíthetem, hogy gonoszul zaklató idegességemből teljesen kigyógyultam. Fejfájásom, mely szünni nem akart, már reggel kezdődött s oly mértékben fokozódott, hogy a betűk táncoltak a szemem előtt és nem tudtam gondolkodni. Mindezen jelenségeket az Ön kiváló praeparatuma segítségével leküzdöttem és most ujult erővel látok munkám után. Fogadja mélyen tisztelt doktor ur a füzet megküldéséért, továbbá a pasztillákért hálás köszönetemet. Sohasem fogom elmulasztani, hogy az Ön híres csillapító szerét, a „*Renascin*”, a szenvedőknek ajánljam.

Hasonlóképpen nyilatkozik *Áts* *Ferenc* ur szászváros lakos, ki a következőket írja:

Még csak ma juthatok ahhoz, hogy Nagyságodnak irhassak. Azt tudatom orvos urral, hogy a „*Renascin*” szere természetemre nagyon jó befolyást gyakorolt. Huzamosabb éveken át tüdő és gyomorbetegségben szenvedtem, ami állandó székelési zavarokat idézett elő. Ma már, jó órában szóljak, a gyomor és idegbajok teljesen elenyésztek.

Ha a szerre szükségem lesz, ismét írnai fogok. Igyekeznem fogok a szer meg másoknak is ajánlani.

Legtöbbet köszönetem fejezem ki a pilulák kitűnő hatásáért és az irányomban tanúsított figyelmességéért.

Hasonló elismerő levelek ezrével érkeznek.

Hogy igazán érdemes szerről van szó, következik abból, hogy a biztos eredményért jóállás vállaltatik és lehetővé tétetik mindenkinek díjmentes kísérletet tenni. Ha ugyanis levelezőlapon dr. *Schröder* k. f. h. t. Berlin 35. postafiók S. 364. cégtől próbadohoz „*Renascin*”-t kér, azonnal kap egyet teljesen ingyen; egyidejűleg kap egy kis füzet, mely a különböző betegségek keletkezésének alapos és könnyen érthető magyarázatát adja. Nem kell pénzt küldenie, csak a pontos címét, az elegendő.

A csüngő fürtök divatja.

Igen-igen, szóról-szóra azok a csüngő fürtök lesznek divatosak, melyeket nagyanyáink tűztek föl, no természetesen még fiatal korukban. Párisban még csak a különcökön szerető „nagy nők” keltettek föltűnést; most már miniatűr kiadásban a divatozni szerető is föltűzi kétoldalt. Ezek a két oldalt feltűzött, még egészen kis csüngő fürtök előhírnökei a jövő hajviseletek divatjának. A kis csüngő fürt meg fogja unni kicsiny mivoltát és föltartózatlanul nőni fog. Meg fog nyulni divat őszentsége nevében, addig-addig, míg a merészen kivágott ruha födetlen részén elfoglalja azt a helyet, olyan arányban, mint ötven évvel ezelőtt, csak talán más módon.

A csüngő fürtök divatosak lesznek, mert: az újdonság ingerével hatnak s határozottan előnyössé teszik az arcot. Bizonyos, hogy nincsen nő, akinek, mint mondják, egyszer-mászor ne lenne rossz napja. Lett legyen azonban még olyan rossz napja, legyen az arcon valami még oly kellemetlen, feltűnő pattanás, ránc, vagy bármi más, azok a szép arc harmoniáját megzavaró dissonanciák elgyöngülnek az új divatu fürtök alkalmazásával. Eklatáns példára hivatkozom. Tetszett már törődött, ráncos öreg urat szemlélni, gondosan öltözve, mentve természetesen piperkőci allűröktől. Ha a tiszta, gondozott, jól vasalt, kabátgombbukában egy élénk piros szegfűt látunk, kellemes leszen appercepciónk. Nézzük azonban öt piszkos, gondozatlan ruhában, borzasan lelógó bajuszszal, bizonyos, hogy másképp fogunk itélkezni.

Szóval: a csüngő fürt a régiből megelevenedett új, föltartózatlanul elindult hódító útjára. Hogy elindult, az bizonyos, hogy szívesen fogadják, az kétségtelen, hogy azonban a szeszélyesen változó divat meddig fogja uralmát megtűrni, azt ép úgy nem jósolhatom meg, mint ahogy nem ígérhetem, hogy öt perc múlva tüszenni fogok-e? **Bányász.**

MULATSÁGOK.

(=) Sportegyesületi estély. A Testgyakorlók Köre — Postás Sport Egyesület — által április hó 1-én a Fehér Kereszt-szálloda nagytermében rendezendő tánc és tombola estélye iránt mind jobban fokozódik az érdeklődés a közönség körében. A rendezőség tréfás dolgokkal meglepetéseket és tombola játék előtt szavazó lapokkal választást fog rendezni, leszavaztatja a táncos ifijúságot a legbájosabb táncosnőre, a legtöbb szavazatot kapó táncos hölgyet a rendezőség egy szép tárggyal fogja megjutalmazni. Különösen a tombola tárgyak nagy meglepetést fognak okozni. Nincs kizárva, hogy esetleg minden jegy nyer. A tombola éjfélkor lesz, tombola jegyek ára 20 fillér. Tombolára újabban a következő urhölgyek és urak küldtek tárgyakat: Kustján Lajosné, Funkelstein Józsefné, Schosz Lajosné, Hehs Vilmos, Földes Kelemen, Bernhardt Gyula, Majolika-gyár Pécs, Domány József, Fejér Gyula, Rényi Árpád Borvadászút, Weinberger János, Hanzu Nestor, Maggi Gyula Budapest, Bing Ede, Hajducska A. és társa Budapest. Az estélyre belépő-jegyek már válthatók a vigalmi bizottság elnökénél, Denhoff Sándor és a fő-rendezőknél.

SALAMANDER
cipők elárúsítása.

Sunlight Szappan igazán! kitűnő!

„En féltőben és fél-mennyiségű szappannal végzem a nagymosást.”

Főlegessé teszi főzést és a sok dörzselést, mert a SUNLIGHT SZAPPAN kitűnő tulajdonságainál fogva a piszkot feloldja és a ruhát vakító fehérré varázsolja.

Kettős darab 30 fillér. Nyocszögletű darab 16 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. Az illető névtelen kíván maradni.
V. O. Használhatlanok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 23

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínaiat mérsékelt, vételkedv nincs, 2 ezer mm. 5-10 fillérrel olcsóbb.

As áruk 50 kilónként számítva:

	Déli árlat	2 órai árlat
Buza 1911. áprílisa	11.67-11.68	11.66-11.67
Buza 1911. májusa	11.44-11.45	11.45-11.46
Buza 1911. októberre	10.76-10.77	10.76-10.77
Rozs 1911. áprílisa	8.14-8.15	8.16-8.17
Rozs 1911. októberre	8.01-8.02	8.00-8.01
Tengeri 1911. májusa	5.57-5.58	5.55-5.56
Zab 1911. áprílisa	8.48-8.49	8.52-8.53

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés)

— Márc. 22 —

Magyar aranyjárdék 4%	111.40
Magyar koronajárdék 4%	91.55
Magyar koronajárdék 5 1/2%	80.50
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.51
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.00
Magyar nyeresémsorsosgy kölcsön	225.00
Tisszasab. és szegedi sorsosgy kölcsön	156.50
Osztrák járdék papírban	92.80
Osztrák járdék ezüstbe	96.70
Osztrák járdék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4%	92.90
1890. évi osztrák államsorsosgy	184.00
Osztrák-magyar bankrésvény	19.30
Magyar hitelbank-résvény	855.25
Osztrák hitelintézetű részvény	666.50
Osztr.-magy. államvasuti részvény	769.25
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márká	117.45
London vista	240.15
Páris vista	94.97 1/2
1/2 márkás arany	23.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Márc. 22

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.60-10.65
76	10.65-10.70
77	10.75-10.80
78	10.85-10.95

Buza (Temesvári kerek. áru):

75 kilogrammos	10.50-10.60
Rozs	7.20-7.25
Arpa	7.25-7.35
Zab	7.70-7.80
Tengeri(ul)	5.10-5.15

Felelős szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” kizárólagos egvedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet.

Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivitel 20 „ 50 „

WEINBERGER JÁNOS, ARAD Telefon 312. sz. Telefon 312. sz.

ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA. TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENI!

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1911. március hó 23-án:

C bérlet Cj bérlet.

Itt először:

B á b j á t é k,

Színmű 4 felvonásban. Irta: Pierre Wolff. Fordította: Váradi Antal. Rendező: Kesztyer Ede.

S Z E M E L Y E K:

Roger	Kesztyer Ede.	Ganges	Ajtai Ödön.
Ferney	Várnay Jenő.	De Menclars	Kápolnai J.
Nizeroules	Polgár S.	Fernande	Novák Irén.
Pierre Vaireine	Delly Lajos.	De Jus-yné	Zalay Ma git.
Bonnières	Vas Jenő.	De Lanceyné	Follinuszné.
Valmont	Huszár K.	Durieu báróné	Sütő Mancl.

Kezdete este 7 és fél órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrásy-tér új Lloyd-palotában.
Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma, csütörtök 1911. március 23-án:

1. Mozgófénykép-újság. A hét világeseményei a helyszínen készült mozgófényképfelvételekben. Az Apolló-színház állandó műsor száma. — 2. A kastély szelleme. Nagy látványosság. — 3. Örökösödő keresztetik. Kacagató. — 4. A bolond. Drámai életkép. — 5. A jól sepeert kémény. Pompás bohózat. — 6. Jungfrau vasut. Természettudományi felvétel. — 7. Lefelé a lejtőn. Nagyszabású drámai kép. — 8. Oh az a drága egészség. Humoros.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 1/2 órák kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911 márc. 23-án, csütörtök

(Baró Simony-utca 1. szám, Szabadság-ter mellett)

1. Berni vasut. Látványosság. — 2. Bakfis. Humoros. A főszerepet Gisèle Granie, a párisi Renaissance-színház tagja interpretálja. — 3. Tóvis korona. Nagyhatású dráma. — 4. Pathé Journal — 5. A párduc, mint örökség. Mulatságos — 6. A háládatos indiánus. Dráma. — 7. Afrikai madarak. Természet után. — 8. Szerelem és zene. Humoros. — 9. Porcellán gyártás. Látványosság. — 10. Diák élet. Humoros.

Előadások d. n. 1/2 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 MH. 20 MH. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Óvás.

Ezennel kijelentem, hogy aki a mai naptól nőmnek Beregi Kálmánénak, született Schwartz Jankának bármely csekély összeget hitelez, azért semmiféle felelősséget nem vállalok.

1242 **Beregi Kálmán.**

HA
hull a haja
vagy
korpás a fejbőre

mint a legtökéletesebb és biztos hatású szert, egyedül a világhírű:::

Dr. William Patterson-
féle
American-Hair Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár: 1191

Arad és vidéke részére

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2. sz.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Magyarországi vezérképviselőt:

Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alag-utca 5. szám.

Magyar gyártmányu cikkek!

- Kemény kalapok** (Gyukits és Társa Budapest)
- Puha kalapok** (Temesvári kalapgyár)
- Fehérneműek** (Selmechányai inggyár)
- Harisnyák** (Gyulai és Temesvári kötő- és szövőgyár)
- Nadrág- és Harisnyatartók** (Müller és Társa, Budapest)
- Esőernyők** (Alsólendva)
- Bőrkesztyűk** (Hamerli, Pécs. Hinterseer, Temesvár)
- Sportsapkák** (György L., Budapest)
- Cipők és Csizmák** (Saját készítmény, Helyben)
- Bőr lábszárak** (Saját készítmény, Helyben)
- Cipőcrémek** (Elsner R. és Társa, Ujpest)
- Pipere szappanok** (Kolozsvári szappangyár.)

∴ Az itt felsorolt áruk ∴
MÜNZ I.
elsőrendű uri divat-üzletében állan.
dóan kaphatók 1153

Lakások kiadók!

Igen élénk forgalmu helyen
Boros Beni-tér (Fő-ut)
15. számu házban
nagyobb és kisebb **lakások**
részben **fürdőszobákkal,**
kisebb, nagyobb **üzlethelyi-
ségek, istálló 4 lóra, 1 nagy
gabona raktár**
és egy 450 négyzetméter ter-
ületű vasgerendákkal épített
pincehelyiség, raktár
vagy **borpincének**
f. évi május 1-től kiadók.
Bővebbet ugyanott, a házmes-
ternél. 1208

Nagy mérlegjavító műhely.

**HAMMER
ZSIGMOND**

lakatos-, varrógép-, ke-
rékpár- és mérleg-üzlet
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Készít minden a szakmába
végő javításokat olcsón és pon-
tosan. Mérlegek hi-elesítését ol-
csón és pontosan eszközölöm.
Mérleg javításokat és átalaki-
tásokat vidéken is árkülönb-
ség nélkül vállalom. Varrógép
és kerékpárok jutányos árban
kaphatók. 1057

Telefon 370. Telefon 370.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

— Nagy üveg ára 2 korona. —

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

8 üveget ingyen láda és csomago-
lással bérmentve küld. 381

Igen t. megrendelőmet és a
n. é. közönséget értesitem, hogy
legújabb divatu

tavaszi angol és belföldi

szöveteim

megérkeztek, kérem azok szives
megtekintését.

Elvállalok legdivatosabb öltö-
nyöket legjutányosabb árakban.

További szives pártfogást kér
kiváló tisztelettel 1140

Engel Bernát

uri szabó

Deák Ferencz-utca.

Megnyilt

Husserl Manó jégsekreány-
gyárának

mintaraktára

Feray-utca Gróf Nádasdy-palota.

Háztartási szekrények, nagy
hűtők. — Különlegesség
szénsav és légnomású sörki-
mérő szekrényekben.

Uj rendszerű jég és jégsekre-
ány bérlet. 1249

Bérbe vennénk

50—100 hold jó

földet

**cirokkalás termelés-
nek.** 1254

Uj cirokra már most is a legma-
gasabb ár mellett szerződünk. —

Szives megkereséseket kér

Grósz J és Társa

Magyarbányegyes.

— Telefon 8. szám. —

Fajtisztá *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dugyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

síma valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl gyökerezés és elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG
szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Eladó

10.000 darab somfanyél, 50 öl 110 ctmr hosszú, 30—60 m/m. vastag. 20.000 darab tölgyfarud, 2, 3, 4, 5 és 6 mtr hosszban és 50 öl 120 m/m. vastag. 10.000 darab lapát- és kapanyél, ugyiszinte gátvédkarók, minden méret és mennyiségben. Ugyancsak eladó 20 waggon réti széna, 10 waggon luczerna és lóhere.

Petrovits Sándor
fakereskedőnél Zám, (Hunyadmegye.)

YOGHURT.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a **Yoghurt** gyártását megkezdtem és azt naponta saját tehenészetemben termelt frissen fejt és sterilizált tejből eredeti culturákból állítom elő. Mivel a Yoghurt csak friss állapotban kellemes azért csak az előre megrendelt mennyiséget készítem és azt cca 250 gramos edényekben 20 fillérért hozom forgalomba.

Minden üvegért 20 fillér betét teendő le.

Tájékoztató megemlítem, hogy Dr. Meschnikoff a párisi Pasteur intézet igazgatója szerint a Yoghurt megakadályozza az erjedési és rothadási folyamatokat a belekben megöli a bél bacilusokat (a rothadó anyagok megmérgezik a szervezetet és siettetik az öregedést) így a Yoghurt egyike azon készítményeknek a melyek az idő előtti megöregedésnek gátat vetnek, illetőleg az élet kort meghosszabbítják.

Ugyanilyen értelemben nyilatkoztak Cohendy, Pochon, Brunon, Guerbet, Duclax stb.

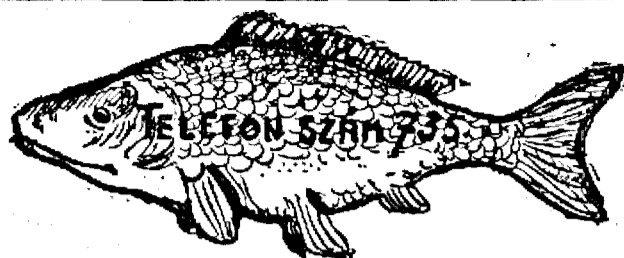
Használják gyomor, bél bajok sápkor, vérszegénység, vese, máj bajok stb. ellen és mint általános tápszert mindenkoru egyéneknek.

G. Földes Kelemen

gyógyszertára és orvosi laboratoriuma

Arad, Telefon.

☞ Cégemet kérem össze nem téveszteni. Kérjen árlapot. ☜

ILLICS SIMON
ARAD, HAL-TÉR 13. SZ.
HALNAGYKERESKEDÉS

Mindennemű magyar, orosz és romániai sóshalak legnagyobb raktára, beszerzési forrása, készlete és szállítása legelőnyösebb napi áron. — Rendelés esetén pontos címet és a végállomás jelölését kérem.

☞ Cégemet kérem össze nem téveszteni. Kérjen árlapot. ☜

Molnár Antal

épület- és bútorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház)

Elvállalja minden e szakba vágó munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 8951

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

156—911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az 1911.—1912 évi téli idényben szükséges 2000 m³ cser és 1200 m³ bükkfa szállítása iránt folyó év március hó 27. d. e. 10 órakor árlejtést tart. Az ajánlatokban kiüntetendő a fa származási helye, a fa minősége nemkülömben azon év a mikor a fa vágatott.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5% a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban a vá-

rosi pénztárban. Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1911. évi március hó 6-án tartott üléséből.

A gazdasági szek.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítéseket, sűrűcsokat, takaréktűzhelyeket és mindennemű javításokat pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentes:n.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

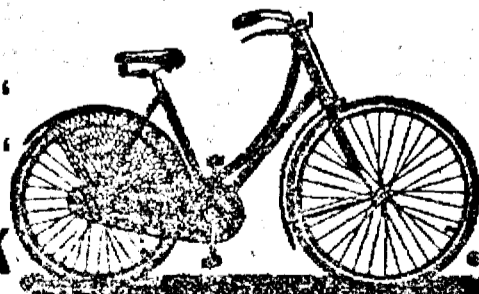
1175 **Barthl János.**

Megérkeztek!

A legújabb modelu

„Puch“, „Premier“
és „Adler Viktória“

kerékpárok

rendkívül olcsó árbau, jutányos fizetési feltételek mellett.

HAMMER VILMOS

műszerész Arad, Szabadság-tér 7.

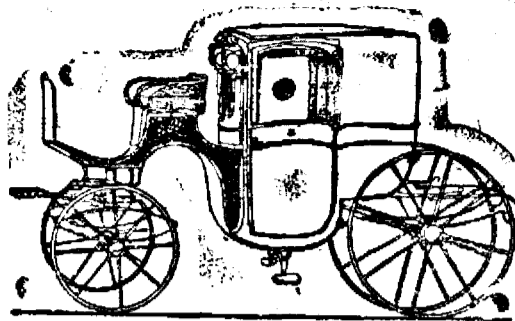
Dus választék: gummi, lámpa, csengőkben. — Nagy szak-szerű javítóműhely. Telefon 66. szám.

Knitzky Ignátz

Kocsigyártó

Aradon, József főherceg-ut II.

Május 1-től Varjassy J.-u., megyei
közkórházzal szemben, saját ház.

Átköltözés miatt ajánlja dusan felszerelt

kész kocsiraktárát

a t. vevőközönség figyelmébe, ahol a legszebb kocsik jutányos árért kaphatók. Elvállalja minden szakba vágó új munkák készítését és javítását a legpontosabb kivitelben. 846

Főtisztviselő

a szeszitalszakmából, aki minden belső és külső teendőiben aapos jártassággal bír, 1911. évi július 1-re való belépésre

kerestetik.

Csakis elsőrendű erők, akik több évi szakmabeli tevékenységre támaszkodhatnak, ajánlatukat fizetési igényük feltüntetésével, intézzék következő címre:

Baumel, Steiner és Társa

szilvóriumfőzde, Lugos. 1247

3613—1911.

Hirdetmény

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A magyar korona országai területén bel- és külföldiek által ipari, kereskedelmi, pénzforgalmi, szállítási s bármilyen más haszonhajtó célból nyereségre alakult vagy üzletben tartott s nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek üzleti jövedelmeik után, amennyiben ezek a bányaadóról szóló törvény határozmányai alá nem esnek, az 1875. XXIV. törvényekben meghatározott elvek és szabályok szerint adóznak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek igazgatói vagy ügyvezetői a városi adóhivatalnál 1911. évi március 15—31. közötti időben benyújtandó üzleti jövedelem-bevalláshoz a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó közgyűlési határozatnak szabályszerűen hite-

lesített kivonatát s a vállalat, egyesület jövedelmi mérlegét (nyereség- és veszteség-számláját) csatolva tartoznak. Ha a jövedelem-mérlegben más községekben levő fióküzletek jövedelmei is befigyaltatnak, melyek az 1875. évi XXIV. t.-cikk 9. §-a szerint külön adóztatandók meg, e körülmény a fióküzletre eső jövedelemnek kifizetésével a bevallási iven megjegyzendő.

Az adóalap helyes megállapítása céljából a vallomáshoz csatolandó még:

1. A vállalat tulajdonát képező állampapírok vagy egyéb adómentes értékpapírok jegyzéke;
2. az üzleti költségek részletes kimutatása;
3. a közgyűlési határozatnak, a behajthatlan követelések törlésére vonatkozó kivonata.

Mindazok a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek, melyeknek igazgatóságai a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója alá tartozó jövedelem-orrásokat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek vagy adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlánul mondják be vagy titkolják, avagy hamis vallomást adnak, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. t.-cikk 100. §-a értelmében büntetettnek. Arad, 1911. évi február hó.

A városi adóhivatal.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

Tisztelettel értesitem a n. hölgyközönséget, hogy **Eötvös-utca 8. sz.** (volt Glück-ház) **alatt egy**

női ruha készitési divattermet, fehérnemű varrodával egybekötve nyitottam,

amelyet nővéremmel **Sterné-Glück Linával** együtt vezetünk. Készitünk teljes menyasszonyi kelengyét, legizlesebb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett. Legújabb divat szerint készitünk angol és francia munkát. 1141

A n. é. hölgyközönség pártfogását kérjük, tisztelettel

Ernstné-Glück Hermina és nővére

Fizető és tanuló leányok felvétetnek.

Szinészek és énekesek

kiváló eredménnyel használják

a Rozsnyay-féle

Eucalyptus Menthol-Drageé-t!

A szájpadiás és torok szárazságát megakadályozza.

Egy doboz ára: 1 korona 50 fillér.

Alpesi gyomorsepp

Alpesi gyógynövényekből készült erősítő-szer, mely az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza. 1 nagy üveg 1 kor. 40 fill.

Gyomorégés, felbőfőzés ellen igen kiváló jó hatása

Dr. Rozsnyay étpora.

411

Egy doboz 70 fillér.

Kitünő zamatu rumot készíthet házilag a

Rozsnyay-féle rum eszenciával

Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fill.

Kapható:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában, Arad, Szabadság-tér.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitünő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben visszamaradt gyermekeknek, stb. stb. 421

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona.

Kitünő amerikai a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

gummi

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

1274—1911 p. m.

Hirdetmény.

Ó Császári és Apostoli Királyi Felsége I. Ferencz József által országglása megkezdésének 60-ik évfordulója alkalmából legkegyelmeseb alapított emlékkereszt elnyerésére vonatkozó rendelet hivatalomban betekinhető.

Felhívom azokat, kik érdemkereszt elnyerésére igényjogosultsággal bírnak és az érdemkeresztet elnyerni óhajtják, hogy hivatalomban 1911 április 10-ig jelentkezzenek.

Arad 1911 márczius hó 8-án.

Kádas Kálmán
főjegyző**Nélkülözhetetlen háziszzer****'Doré' sósborszesz.**

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfejás, oldalszurás, hátfájás és csuszos fájdalmaknál.

Belsőleg: 20—40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszer

Ara egy eredeti üvegnek utasítással együtt

— 44 fillér. —

Főraktár: HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában,
továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Welsz drogueriájában kapható.

— Vigyázat a DORÉ névre. —

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőrazonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

— ARÁ I KORONA. —

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**

TELEFON 151. SZ.

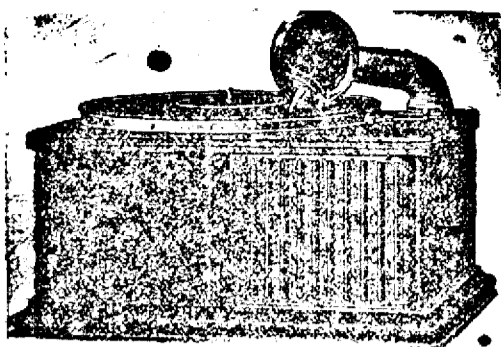
ARADI NYOMDA
RÉSZÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
Aradi és csanádi vasúti palotájában

ÁJNULJUK A LEGMODERNEBB
PERKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZETEINKET,
MELY A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGPÉNYESEBB KÖNYVKÖTÉS
MŰKÖDÉSÉIG KÖZÖSSÉGI RÉSZLETEN.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
ÍRÓMAPPÁK.

„EUFON“

a legkisebb térfogatu és legolcsóbb töltés nélküli **BESZÉLŐGÉPEK** kizárólagos egyedárúsítói ARADON

Rauch és Szathmári

Üveg-és porcellánkereskedés
József főherceg-ut 9. ●

ahol kedvező fizetési feltételek mellett, úgy „EUFON“ mint PATHÉ rendszerű „EUFON“ beszélőgépek és hozzávaló művész felvételű lemezek kaphatók. Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.

Apró hirdetések.

Mely idősebb

jómodu uri ember volna hajlandó egy csinos barna sors üldözött nőt anyagilag támogatni, az irjon „Sors üldözött 30“ postrestante. 1239

Elsőrendű fodrász

ki a legkényesebb igényeknek is megfelel, alkalmi fésüléseket vállal. Inczedy Etelka, Gróf Károlyi-utca 10. 4588

Eladó vagy bérbeadó

Ujmiklakán, a Fő-úton 17. sz. alatt 900 négyszögöl üres háztetek. Cim a kiadóhivatalban. 1110

Zongora oktatás

alapos iskolát, kezdő tanulóknak ad, kívánatra házhoz is megy. Bővebbet a kiadóban. 1150

Berendezés,

rőfős és rövidára szakmából, 2 utcai kirakatszekrényvel eladó. Megtekinthető: Menczer Mártonnál, Árpád tér. 1179

Janulo

fizetéssel felvétetik Kállai nyomda Weitzer János-utca. 1222

Megbízható,

ügyes házvezetőt keres Nagy Farkas, Arad Széchenyi-utca. 1240

Jég

mi vagy termés jég, háztartási célokra április 1-től naponta házhoz szállítva 6 és 7 koronás havi bérletben előjegyezhető és megrendelhető az Aradi jégtelep jéggyáránál. Telefon 199. szám. 1017

Rongált dobozu levélpapírok

meglepő olcsó árban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesszek egész könyvtárakat legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyv és papírkereskedése. Aradon. 4071

Egy jó házból

való fiu, kereskedő tanoncznak felvétetik, Weinberger Károly vegyes kereskedésében Ternova. 1231

Kiadó.

A Tökölyi Imre-utca 49. szám alatt félemeleten egy modern két szobás utcai sarok lakás. Bővebbet ugyanott. 1247

Ebédkoszt

Igen jó izletes házikoszt, négy tál étel naponta, jutányosan kapható, házon kívül is. Kulpinnénél, Deák Ferenc-utca 38. Ajtó 2. 1246

Karácsonyról

viszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiárultva Inguaz I. és Fia könyv és papírkereskedésében Andrassy-tér 16. 555

Egy jövedelmező

vállalathoz társ kerestetik jelentkezni lehet Vizer Lajos ügyvéd irodájában Petőfi-u. 8. 1244

Eladó egy új

dugaszoló és kupakológép. Adelman Ferenc Ujszentanna. 1256

Nyugdíjas urinő

állást keres kulcsárnői, esetleg pék üzletbe, fürdőbe, vagy ezekhez hasonló bizalmi állásban vidékre is elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 1256

Üzlethelyiség kiadó

forgalmas országuton, előnyös: liszt-, hentes- és rőfős-üzletnek (konkurencia nélkül.) Tudakozódni lehet az üzletben, Radnai-út 10. szá n. 1213

159—1911. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1910 évi 20727. sz. végzése következtében Dr. Veliciu Romulus aradi ügyvéd által képviselt Kun József javára 260 kor. és jár.

erejéig 1910. évi november hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 1155 koronára becsült butorok, szőnyegek, képek, hintó nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a körösbökényi kir. járásbírótság 1910. V. 402/4. számú végzése folytán 260 kor. tőkekövetelés, ennek 1910. évi október hó 10 napjától járó 6%-os kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 142 kor. 55 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Menyházán, adósok lakásán leendő megtartására 1911. évi április hó 8. napjának délután 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Körösbökény, 1911. évi március hó 19. napján.

Walder Izsó,

kir. bír. végrehajtó.

1243

Saját magának ellensége az,

aki drágán vásárol, mikor ugyanazt 30%-al olcsóbban kaphatja:

Varga József

asztalosmesternél 1189

Arad, Kápolna-utca 6/b. sz. 2.

ahol a legizlésebb butorok vannak raktáron.

4401—1911.

Hirdetmény

A nagym. m. kir. földművelésügyi miniszter ur 5400—911 számú rendelete értelmében felhívjuk mindazon munkaadókat, hogy a szolgálatukban álló minden egyes gazdasági cseléd után az „Országos Gazdasági munkás és cselédsegély pénztári“ javára jogerősen megállapított 120 fillért haladéktalanul, de legkésőbb folyó év április hó 1-ig a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék

be, mivel a fennálló törvényes intézkedések értelmében esetleges baleset esetén a munkást megillető segélyek csak az esetben lesznek kiszolgáltatva, ha 120 filléres díj az esedékességkor legalább 30 nappal a baleset előtt tényleg befizetve lett.

Egyidejűleg figyelmeztetjük a munkaadókat, hogy ha cselédeknek számában vagy személyében az általános összeírás foganatosítása után — változás áll be, akkor a változás az új cseléd szolgálatba lépésétől számított 15 napon belül a községi előjárásnak (városi adóhivatalnak) szóval vagy írásban bejelentendő és a hozzájárulási díj ezen bejelentés alkalmával (tehát április hó 1-e előtt is) azonnal befizetendő: a cselédek személyében beállott változás esetében azonban a díj természetesen csak akkor fizetendő meg ha a munkaadó a 120 fillért a szolgálatból eltávozott cseléd után azon évre még nem fizette be.

Arad, 1911 márczius hó 4.

A városi tanács.

894—1911. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett pénztári ellenőri állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik az 1888. évi I. t. c. 18. §-ában megállapított képzettséggel bírnak és ezen állást elnyerni kívánják, hogy pályázati kérvényeiket hozzám 1911. év április hó 6-ik napjáig bezárólag nyujtsák be.

Arad, 1911. márczius hó 18-án.

Varjassy,
polgármester.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az

Arad, Szabadság-tér 10. sz. alatt

levő

Salgó Gusztáv-féle

épület és butor asztalos

műhelyt

átvettem, s azt saját személyes vezetésem alatt tovább folytatom.

Szives pártfogást kér
1257 teljes tisztelettel

Spitz Ignác.

Végladás!

1258

Csak rövid ideig!

Végladás!

Konyhaberendezési és háztartási cikkekben

gyári áron jóval alul.

Alkalmi bevásárlási forrás.

Üzletfelosztás végett alkalmi vétel. Műhelyem és jégsekrény nagyraktáram tovább fejlesztve.

KOHN JÓZSEF

bádogos, vízvezeték berendező és jégsekrény gyár

Arad, Minorita-palota.

Arad, Batthyányi-utca 32. szám. Telefon szám 338.

Csász. és kir. udvari

és kamarai szállító ::

Neumann M.

férfi- fiu- és leánykaruha telepe ARAD.

A tavaszi képes árjegyzék megjelent, kívánatra ingyen és bérmentve.

HOMOK,
építkezési célokra
beton kavics
bármily mennyiségben
állandóan

k a p h a t ó.

Pollák Sándor,
gőztéglagyár **Miklóská.**

Telefon 55-515 976

Alkalmi vételek
és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer János utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyra átcseréltetnek
TELEFON 438. TELEFON 438

A K I

zamatos, igen finom
Rumot akar készíteni,
veggen 30 fillérért egy
üveg 381

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő uta-
sítás szerint pár perc
alatt 1 liter finom thea
rumot készíthet

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Fischer Testvérek

sod-onyaszóvet, kerítésfont, szitaárak
és acélsodrony ágybetét készítő

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

Gyártelep:

Rossuth-utca 45. sz. Telefon 557.

Ajánlják minden e szakmába vágó
dolgozók állandó nagy raktárát a
nagyérdemű közönség szives fi-
gyelmébe, melyek versenyké-
pes olesó árért kaphatók.
Árjegyzéket kívánatra bérmentve kül-
dünk. 743

Radó Gyula

uj divatháza

!! Arad, Andrásy-tér !!
!! Weitzer-utca sarkán !!

Szabott árak.

Legkiválóbb tavaszi
ujdonságok
 női felöltőkben

Kész costümök, trotteur kivitelben
Kész costümök zsinorozott divatfazonokban
Angol raglanok
Kimono raglanok, Poiret szabás
Leány és gyermek felöltők, gyermek ruhák
Legújabb divatblousok, pengyolák, jupponok,
Kész női aljak

Külön mértékosztály

Rendkívül dus választékban

Telefon 238. szám.